

1

1

דוח הסיכונים המפורט
ליום 30 בספטמבר 2017

 הבינלאומי

2

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - תוכן עניינים

תוכן עניינים תמציתי	
עמוד	
4	הקדמה
5	טבלה 1: תחולת היישום
5	באזל
7	מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3
8	טבלה 2: מבנה ההון
19	טבלה 3: הלימות ההון
26	טבלה 3א: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
26	טבלה 3ב: יחס המינוף
28	טבלה 4: סיכון אשראי – דרישות גילוי כלליות לכל התאגידים הבנקאיים
50	טבלה 5: סיכון אשראי - גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית
52	טבלה 7: הפחתת סיכון אשראי – גילויים בגישה הסטנדרטית
53	טבלה 8: גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי
54	טבלה 9: איגוח – גילוי בגישה הסטנדרטית
55	טבלה 10: סיכון שוק – גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה סטנדרטית
57	טבלה 12: סיכון תפעולי
58	סיכונים אחרים
58	סיכונים מתפתחים מובילים מהותיים
59	טבלה 13: גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
60	טבלה 14: סיכון ריבית בתיק הבנקאי
63	טבלה 15: יחס כיסוי הנזילות – טבלת גילויים עיקריים
68	טבלת גורמי הסיכון
69	מילון מונחים

רשימת הטבלאות:

עמוד	
8	הרכב ההון הפיקוחי תוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי
17	גילוי בנוגע לקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי
18	דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי
19	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי
20	נכסים משוקללים בסיכון ביחס לפעילויות העסקיות ולסיכונים הקשורים
21	דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון
24	הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
26	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
26	יחס המינוף בהתאם להוראת נב"ת 218
29	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה
29	נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד
30	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
30	התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
31	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל
32	נתונים כמותיים על איכות האשראי, סיכון אשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי
34	סך כל חשיפות האשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי
35	חשיפות למדינות זרות
37	התפלגות החשיפה לפי סוג ענף או צד נגדי, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
38	פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
39	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
43	חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי
45	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי
47	איכות אשראי ופיגורים
50	חשיפות האשראי לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון
52	התפלגות החשיפה לפי סוג החשיפה וכיסוי בביטחון פיננסי כשיר
53	חשיפות שקשורות לסיכון אשראי שמקורן בנגזרים
53	עסקאות בנגזרי אשראי שיוצרות חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי
53	חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים
54	חשיפת האשראי למדינות בהן קיימת לקבוצת הבנק חשיפה העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק
55	דרישות ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים
56	הערך בסיכון VaR
56	חשיפת הבסיס בפועל כאחוז מההון הפעיל ברמת הקבוצה בהשוואה למגבלות הדירקטוריון
56	רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים
57	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים
59	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
60	השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הריבית
60	רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית בחתך התיק הבנקאי והתיק למסחר
61	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
62	השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים
64	רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע בהתאם להוראת נב"ת 221
66	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה
67	יתרת סך פיקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות
67	נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים ברמת הקבוצה

הקדמה

בהתאם לחוזר שפורסם ע"י המפקח על הבנקים, ביום 28 באפריל 2015, בנושא "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי ושל חברות כרטיסי אשראי" נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח על הסיכונים באתר האינטרנט שלהם, שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם לפי דרישות הגילוי של באזל ודרישות הועדה לציבות פיננסית (Financial Stability Board) המסומנות במילים "מידע נוסף" בכותרת ומקורות אחרים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות, בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות, בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון בדוח השנתי. המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הריבית, סיכוני מזילות, סיכונים תפעוליים, סיכון ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים. תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק. מסמך הסיכונים כוחן את כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו. במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שנקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי. החטיבה לניהול סיכונים מאתגרת את תוכנית העבודה של הבנק על מנת לתמוך בנאותותה ומריצה תרחישי קיצון על תכנון ההון. תרחישי הקיצון המורצים בוחנים האם הקבוצה עומדת ביעדי ההון שנקבעו תחת תרחישי קיצון.

טבלה 1: תחולת היישום

הקבוצה הבנקאית אשר מסגרת העבודה חלה עליה, כוללת:
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ - החברה האם.
חברות בת משמעותיות בתוך הקבוצה:
- בנק אוצר החייל בע"מ.
- בנק מסד בע"מ.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי הדין. יצוין כי העברת כספים שאינם הון פיקוחי לחברות בנות, כפופה לנב"ת 312 – עסקאות עם אנשים קשורים ונב"ת 313 – מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. העברת כספים לבנק בדרך של דיבידנד כפופה לעמידה במגבלות של חלוקת דיבידנד על פי חוק החברות ונב"ת 331, והעברת כספים לבנק בדרך שאינה דיבידנד כפופה למגבלות נב"ת 312.

באזל

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכויי אשראי, סיכויי שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

- נדבך ראשון** - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכויי אשראי הגישות העיקריות הן:
1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based).

נדבך שני - עוסק בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. כמו כן עוסק נדבך זה בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP). המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. התהליך כולל, בין היתר, קיום מנגנונים מובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים ותרחישי קיצון, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. התהליך גם כולל טיפול במכלול הסיכונים אליהם חשופה הקבוצה, לרבות סיכונים שאינם נכללים בחישובי הנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרוה, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

אימוץ הוראות באזל

בחודש דצמבר 2010, פרסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן - "באזל"), הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של ההון של הבנק, וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עקביות בהגדרת ההון בתאגידים בנקאיים בעולם וחוסר גילוי מידע (שקיפות), שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בתאגידים בנקאיים בעולם.

ביום 30 במאי 2013, פרסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הוראות באזל קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

הוראות אלה כוללות דרישה לעמידה ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5%, החל מיום 1 בינואר 2015, נכון לתאריך בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הינו עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ליחסי הון מינימליים אלה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה על פני שמונה רבעונים, החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

להרחבה בנושא יישום הוראות באזל על ידי הבנק ראה דוח הסיכונים לשנת 2016 (להלן: הדיווח השנתי).

הוראות נוספות של בנק ישראל הקשורות להוראות ועדת באזל

במהלך השנים 2014-2015 פורסמו על ידי המפקח על הבנקים הוראות המאמצות את הוראות ועדת באזל בנושאים יחס כיסוי נזילות, יחס מינוף, דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים, וב-2016 פורסם מכתב בנושא התייעלות תפעולית. להרחבה בנושאים אלה ראה הדיווח השנתי.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". במסגרת המכתב הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתקיימים התנאים, כאמור בנספח ג' להוראה 203, לסיווג מסלקת הבורסה ומסלקת מעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים. זאת, בעקבות תיקונים שונים בחקיקה והצהרת רשות ניירות ערך בעניין.

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבה לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.

ניהול הסיכונים

מנהל הסיכונים הראשי - רו"ח בנצי אדירי, חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוב הארגון כולו.

מנהל הסיכונים הראשי עומד בראש החטיבה לניהול סיכונים, אשר תפקידה להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קווי העסקים, תוך תכנון, תחזוקה ופיתוח שוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים, אתגור נאותות התשומות, ניהול הסיכונים של קווי העסקים, מדידת הסיכון ודיווח.

לפירוט האחראים הנוספים על ניהול הסיכונים ראה הדיווח השנתי.

מר רון גריסר, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ - משמש כמנהל סיכוני IT החל מיום 4 ביוני 2017 (עד ליום 3 ביוני 2017 שימשה הגב' איריס לבנון כממלאת מקום מנכ"ל מתף וכמנהלת סיכוני IT).

עו"ד חביבה דהן מונתה ביום 19 בספטמבר 2017 כמנהלת מערך הייעוץ המשפטי בבנק, ומאז משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים (עד ליום 18 בספטמבר 2017, שימשה עו"ד דליה בלנק שפרשה לגמלאות כמנהלת מערך הייעוץ המשפטי וכמנהלת הסיכונים המשפטיים).

להרחבה בנושא המבנה הארגוני ותרבות ניהול הסיכונים של הבנק ראה הדיווח השנתי.

טבלה 2: מבנה ההון

הרכב ההון הפיקוחי

הפנייה	ליום 30 בספטמבר 2016		ליום 30 בספטמבר 2017		הרכב ההון הפיקוחי
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	
					הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
1	927		927		הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.
2	6,663	(5)	6,891	(3)	עודפים, רבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.
3	(156)	(19)	(100)	(11)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.
-	-	-	-	-	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
4	460	(58)	452	(28)	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).
	7,894	(82)	8,170	(42)	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.
					הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
					התאמות יציבותיות להערכות שווי מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי.
5	117		106		נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.
					מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי
					סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן.
					פער שלילי (Shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים.
				14	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח.
6	3	(5)	(1)	4	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.
7	-	-	-	-	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
	131	(88)	175	(44)	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים).
					החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים.
					השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)
					השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.

		ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2016		הרכב ההון הפיקוחי
		סכומים שלא נוכח לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		סכומים שלא נוכח לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
		-	-	-	-	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.
		-	-	-	-	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.
		-	-	-	-	סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי.
		-	-	-	-	מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים
		-	-	-	-	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
		-	-	-	-	מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
		(129)	(106)	-	-	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
		-	-	-	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
		-	-	-	-	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.
		(129)	(106)	-	-	מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות.
		-	-	-	-	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26.א., 26.ב. ו-26.ג.
		-	-	-	-	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
		-	-	-	-	ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים.
		122	193	(93)	-	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.
		7,772	7,977	(175)	-	הון עצמי רובד 1.
						הון רובד 1 נוסף: מכשירים
		-	-	-	-	מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו.
		-	-	-	-	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
		-	-	-	-	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
		-	-	-	-	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.
		-	-	-	-	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'.
		-	-	-	-	מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף.
		-	-	-	-	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.
						הון רובד 1 נוסף: ניכויים
		-	-	-	-	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).
		-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף.

		ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2016		הרכב ההון הפיקוחי
הפנייה		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III			מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
		-		-		מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף א.56
		-		-		התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
		-		-		סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.
		2,614		2,796		הון רובד 2.
		(175)		(87)		סך ההון.
		10,386		10,773		סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
		77,330		77,304		סך נכסי סיכון משוקללים.
יחסי הון וכריות לשימור הון						
		10.05%		10.32%		הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
		10.05%		10.32%		הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
		13.43%		13.94%		ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
						לא רלבנטי.
						לא רלבנטי.
						לא רלבנטי.
						לא רלבנטי.
						לא רלבנטי.
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים						
		9.21%		9.29%		יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 לינואר 2015
		-		-		יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
		12.71%		12.79%		יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 לינואר 2015
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)						
		160		78		השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.
13						השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.
		419		463		זכויות שירות למשכנתאות.
		-		-		מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.
16		477		451		
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2						
		709		742		הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.

הרכב ההון הפיקוחי	ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2016	
	סכומים שלא נוכו לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 III בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	סכומים שלא נוכו לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 III בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח
התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.	882		878	
הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה.	-		-	
התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים.	-		-	
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		-	
סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה.	-		-	
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		-	
סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה.	-		-	
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	1,672		2,277	
סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.	-		-	

סכומים שלא נוכחו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III			הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2016, במיליוני ש"ח		
הפנייה					
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים					
1		927	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.		
2	(5)	6,577	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.		
3	(24)	(155)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.		
-		-	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר		
4	(62)	458	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).		
	(91)	7,807	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.		
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים					
		-	התאמות יציבותיות להערכות שווי		
		-	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי.		
5		114	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.		
		-	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי		
		-	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן.		
		-	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים.		
		-	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח.		
6	(2)	4	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.		
7		-	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יתפוגג או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור.		
	(86)	128	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים).		
		-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים.		
		-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)		
		-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.		
		-	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.		
		-	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.		
		-	סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי.		
		-	מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים		
		-	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות		
		-	מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי		
		(123)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים		
		-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.		
		-	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.		

הפנייה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2016, במיליוני ש"ח
		מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות.
	(123)	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים א.26, ב.26 ו-ג.26.
	-	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים.
	123	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.
(88)	7,684	הון עצמי רובד 1.
(179)		

הון רובד 1 נוסף: מכשירים

		מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו.
	-	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
	-	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
	-	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.
	-	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'.
	-	מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף.
	-	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.

הון רובד 1 נוסף: ניכויים

		השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).
	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף.
	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
	-	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף א.41.
	-	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים.
	-	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף.
	-	הון רובד 1 נוסף.
	7,684	הון רובד 1.
(179)		

הון רובד 2: מכשירים והפרשות

		מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.
8	1,145	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.
9	125	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.

הפנייה	סכומים שלא נוכח מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2016, במיליוני ש"ח
	125	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.
10+11	714	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס.
	2,819	הון רובד 2 לפני ניכויים.
הון רובד 2: ניכויים		
	-	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).
	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים.
	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי [בהתאם לטיפול הנהוג במסמך באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית, דצמבר 2010].
12	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
	-	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף 56א.
	-	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.
	2,819	הון רובד 2.
	(179)	סך ההון.
	10,503	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	76,178	סך נכסי סיכון משוקללים.
יחסי הון וכריות לשימור הון		
	10.09%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	10.09%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	13.79%	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
		לא רלבנטי.
		לא רלבנטי.
		לא רלבנטי.
		לא רלבנטי.
		לא רלבנטי.
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים		
	9.25%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 לינואר 2015
	-	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	12.75%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 ינואר 2015
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)		
13	123	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.
14+15	428	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי

הפנייה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2016, במיליוני ש"ח
		התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.
		זכויות שירות למשכנתאות.
		מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.
16	448	
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2		
	714	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.
	865	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.
	-	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה.
	-	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים.
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר		
	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
	-	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה.
	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
	-	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה.
	1,951	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
	-	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.

גילוי בנוגע לקשר בין המאזן לרכיבי ההון הפיקוחי

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחי	31.12.2016 מיליוני ש"ח	30.9.2016 מיליוני ש"ח	30.9.2017 מיליוני ש"ח	
	29,150	26,672	33,205	נכסים
	15,776	16,127	10,590	מזומנים ופיקדונות בבנקים נירות ערך *
13	123	160	78	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
14	5	5	5	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
12	-	-	-	* מזה: השקעות שאינן במניות של תאגידים בנקאיים וחברות בת שנוכו מההון
	15,648	15,963	10,507	* מזה: ניירות ערך אחרים
	414	505	895	ניירות ערך שנשאלו
	78,175	78,944	81,091	אשראי לציבור
	(847)	(865)	(855)	הפרשה להפסדי אשראי *
11	(647)	(642)	(680)	* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (מאזני)
	(200)	(223)	(175)	* מזה הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	77,328	78,079	80,236	אשראי לציבור נטו
	654	653	652	אשראי לממשלה
	514	505	549	השקעות בחברה כלולה *
15	423	414	458	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שלא הופחתו מההון
5	91	91	91	* מזה: מוניטין הכלול בהשקעות בחברות כלולות
	1,133	1,144	1,097	בנינים וציוד
	243	223	226	נכסים בלתי מוחשיים *
5	23	27	15	* מזה מוניטין
	219	196	211	* מזה נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	1,332	1,139	1,203	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	1,020	980	1,235	נכסים אחרים *
16	448	477	451	* מזה נכס מס נדחה
7	-	-	-	* מזה עודף יעודה על עתודה
	571	503	783	* מזה נכסים אחרים נוספים
	343	44	-	נכסים מוחזקים למכירה
	127,907	126,071	129,888	סך כל הנכסים
	105,817	104,549	108,394	התחייבויות והון
	755	789	782	פקדונות הציבור
	570	515	846	פקדונות מבנקים
	5,801	5,597	5,230	פקדונות הממשלה
	3,696	3,692	3,176	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים *
8+9	2,105	1,904	2,054	* מזה כתבי התחייבויות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
8+9	1,270	1,322	864	* מזה כתבי התחייבויות נדחים המוכרים כהון פיקוחי **
	1,356	1,300	1,160	** מזה: אינם כשירים כהון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר
6	6	8	4	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	4,929	5,304	5,151	* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
10	(67)	(68)	(62)	התחייבויות אחרות
	745	-	-	* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (חוץ מאזני)
	119,973	118,054	121,563	התחייבויות המוחזקות למכירה
	330	329	336	סך כל ההתחייבויות
	7,321	7,411	7,706	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
1	927	927	927	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק *
2	6,571	6,658	6,889	* מזה: הון מניות רגילות ופרמיה על מניות רגילות
3	(179)	(174)	(111)	* מזה: עודפים
	283	277	283	* מזה: רווח אחר כולל מצטבר
4	221	220	220	זכויות שאינן מקנות שליטה *
	62	58	63	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1
4	238	240	232	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי
	7,604	7,688	7,989	* נוסף: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1 (1)
	127,907	126,071	129,888	סך כל ההון
	127,907	126,071	129,888	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) טיפול מיוחד בתיאום עם המפקח על הבנקים בקשר עם אופציית המכר שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

מידע נוסף - דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי, לרבות שינויים בהון העצמי רובד ג, הון רובד ג, והון רובד 2

לשנה שנסתיימה ב-31.12.2016	לשלושת החודשים שנסתיימו ב-30 בספטמבר		לתשעת החודשים שנסתיימו ב-30 בספטמבר		במיליוני ש"ח
	2016	2017	2016	2017	
					1. שינוי בהון עצמי רובד 1
					סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים לתחילת תקופה
7,600	7,844	8,018	7,600	7,808	שינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק
247	72	143	338	385	שינוי בהבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
					שינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה
(9)	10	10	(7)	(6)	ישום הוראות מעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים
(30)	(32)	(1)	(37)	(17)	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים לסוף תקופה
<u>7,808</u>	<u>7,894</u>	<u>8,170</u>	<u>7,894</u>	<u>8,170</u>	
					שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים:
					סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי התייעלות - הון עצמי רובד 1, לתחילת תקופה
251	264	176	251	124	שינוי בנכסים בלתי מוחשיים
(40)	(10)	(3)	(37)	(8)	שינוי בהתחייבות להשקעה עצמית במניות
34	(2)	4	37	47	שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
2	(1)	10	-	13	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי התייעלות - הון עצמי רובד 1, לסוף תקופה
247	251	187	251	176	סך שינוי בהתאמות בגין מהלכי התייעלות - הון עצמי רובד 1
(123)	(129)	6	(129)	17	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
<u>7,684</u>	<u>7,772</u>	<u>7,977</u>	<u>7,772</u>	<u>7,977</u>	
					2. שינוי בהון רובד 2
					סך הון רובד 2, לפני ניכויים לתחילת תקופה
2,581	2,798	2,722	2,581	2,819	שינוי בהון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
227	(204)	83	27	(51)	שינוי בהון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
11	20	(9)	6	28	סך הון רובד 2, לפני ניכויים לסוף תקופה
<u>2,819</u>	<u>2,614</u>	<u>2,796</u>	<u>2,614</u>	<u>2,796</u>	
					שינוי בניכויים:
					סך הכל ניכויים - הון רובד 2
1	-	-	1	-	שינוי בסך הכל ניכויים - הון רובד 2
(1)	-	-	(1)	-	סך הכל הון רובד 2
<u>2,819</u>	<u>2,614</u>	<u>2,796</u>	<u>2,614</u>	<u>2,796</u>	

טבלה 3: הלימות ההון

במסגרת הטמעת הנדבך השני של באזל בבנק מהווה תהליך הערכת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) את הבסיס לקביעת יעד ההון המינימאלי של הקבוצה. להרחבה בנושא זה ראה הדיווח השנתי.

מידע נוסף - דיון בתכנון ההון במסגרת הדיון הכללי בתכנון האסטרטגי של ההנהלה

לבנק תכנית אסטרטגית תלת שנתית, לשנים 2016-2018. כנגזרת של התכנית האסטרטגית, הכוללת יעדי הכנסות והוצאות שלוש שנים קדימה, נבנה גם תכנון ההון התלת שנתי. התוכנית האסטרטגית על יעדיה הכמותיים מתוקפת פעמיים בשנה, ובמסגרת זאת נעשית בדיקה כי תכנון ההון הקיים הינו בהלימה עם היעדים האסטרטגיים המעודכנים. טרם אישור תכנון ההון, מתבצע תהליך של בחינת העמידה ביעדי ההון במצב עסקים רגיל ותחת תרחישי קיצון.

יישום הנדבך השני של באזל כולל ביצוע תהליך ה-ICAAP כאשר אחד מתוצריו המרכזיים הינו קביעת יעדי ההון במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון. יעדי ההון נקבעים להון עצמי רובד 1 ולהון הכולל. יעדי ההון הינם, לכל הפחות, היעדים הרגולטוריים (9% הון עצמי רובד 1, 12.5% הון כולל, בתוספת הגדלת יעדי ההון בגובה 1% מיתרת תיק המשכנתאות).

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל – יעדי ההון יהיו הגבוה מביין יעד הון עצמי רובד 1 של 9.3% ויחס הון כולל של 12.79%, כפי שנקבע בהתאם לצפי הדרישה הרגולטורית בעת אישור יעד ההון בתהליך ה-ICAAP, לבין יחסי ההון הרגולטוריים הנדרשים בפועל.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

להלן מפורטים נתוני נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 30 בספטמבר 2016		ליום 30 בספטמבר 2017		סוג החשיפה
דרישות ההון (12.75%) ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון (12.71%) ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון (12.79%) ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
55	432	63	492	64	500	ריבונות
54	422	53	414	50	392	יישיות סקטור ציבורי
145	1,139	152	1,199	94	732	תאגידים בנקאיים
3,986	31,264	4,139	32,567	4,088	31,963	תאגידים
296	2,323	295	2,324	269	2,102	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,782	13,976	1,795	14,119	1,896	14,827	קמעונאות ליחידים
460	3,609	456	3,589	461	3,607	עסקים קטנים
1,432	11,234	1,399	11,004	1,489	11,644	בגין משכנתאות לדיור
578	4,531	545	4,291	576	4,504	נכסים אחרים
30	234	28	221	33	257	סיכון CVA
12	98	-	-	4	29	סיכון סליקה
8,830	69,262	8,925	70,220	9,024	70,557	סך הכל בגין סיכונים אשראי (*)
95	748	127	1,002	103	804	סיכונים שוק
786	6,168	776	6,108	760	5,943	סיכון תפעולי
9,711	76,178	9,828	77,330	9,887	77,304	סך הכל נכסי סיכון
10.09%		10.05%		10.32%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
13.79%		13.43%		13.94%		יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
(1)12.75%		(1)12.71%		(1)12.79%		יחס ההון הכולל הנדרש לפי המפקח על הבנקים

(*) מזה סיכון אשראי - צד נגדי (OTC) 698 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017.

(1) כולל דרישה להגדלת יחס הון עצמי בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

נכסים משוקללים בסיכון ביחס לפעילויות העסקיות ולסיכונים הקשורים (במיליוני ש"ח) - **מידע נוסף**

ליום 30 בספטמבר 2017								
מגזרי פעילות פיקוחיים								
סה"כ	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
70,557	7,267	373	16,813	5,698	14,021	60	26,325	סיכון אשראי
804	804	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
5,943	60	434	875	412	1,699	117	2,346	סיכון תפעולי
77,304	8,131	807	17,688	6,110	15,720	177	28,671	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016								
מגזרי פעילות פיקוחיים								
סה"כ	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
70,220	6,727	579	18,292	4,779	13,756	708	25,379	סיכון אשראי
1,002	1,002	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
6,108	512	253	928	377	1,690	106	2,242	סיכון תפעולי
77,330	8,241	832	19,220	5,156	15,446	814	27,621	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016								
מגזרי פעילות פיקוחיים								
סה"כ	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
69,262	6,542	588	17,844	4,837	13,521	624	25,306	סיכון אשראי
748	748	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
6,168	569	245	929	390	1,703	103	2,229	סיכון תפעולי
76,178	7,859	833	18,773	5,227	15,224	727	27,535	סך הכל

דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח) - מידע נוסף

לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2017											
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)											
ניכוי מבסיס ההון	שינוי בנכסי סיכון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סה"כ	סוג החשיפה
-	76,178									151,395	יתרה ליום ה-31.12.2016
-	68	-	-	-	-	(78)	-	540	560	1,022	ריבונות
-	(30)	-	-	(1)	-	15	-	(3)	(18)	(7)	יישיות סקטור ציבורי
-	(407)	-	-	(6)	-	(755)	-	(161)	(611)	(1,533)	תאגידים בנקאיים
-	159	-	(93)	(1,014)	-	7	-	-	-	(512)	תאגידים
-	(221)	-	-	(251)	-	-	-	588	-	(251)	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	851	-	(31)	23	1,758	-	-	-	-	1,750	קמעונאות ליחידים
-	(2)	-	(8)	12	50	-	-	-	-	54	עסקים קטנים
-	410	-	15	(30)	174	411	206	-	-	776	בגין משכנתאות לדיור
-	(27)	66	(10)	(174)	-	-	-	-	(19)	(137)	נכסים אחרים
-	801	66	(127)	(1,441)	1,982	(400)	206	964	(88)	1,162	סה"כ השינוי באשראי
-	(69)										סיכון סליקה
-	56										סיכון שוק
-	(225)										סיכון תפעולי
-	23										CVA
-	540										שינוי רגולטורי ומתודולוגי
-	-										השפעות אחרות
-	77,304									152,557	יתרה ליום 30.09.2017

* בגין צד נגדי מרכזי שנכנס לתוקף ב-1/1/17.

לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2016											
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)											
ניכוי מבסיס ההון	שינוי בנכסי סיכון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סה"כ	סוג החשיפה
-	74,902									147,393	יתרה ליום ה-31.12.2015
-	175	-	-	-	-	(3)	-	883	(640)	240	ריבונות
-	(90)	-	-	(42)	-	(14)	-	(204)	442	182	יישיות סקטור ציבורי
-	(275)	-	-	12	-	55	-	(1,563)	722	(774)	תאגידים בנקאיים
-	2,321	-	128	2,094	-	(322)	-	(59)	-	1,841	תאגידים
-	(159)	-	(7)	(165)	-	-	-	-	-	(172)	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	(267)	-	(8)	35	(664)	-	-	-	-	(637)	קמעונאות ליחידים
-	345	-	(1)	1	484	-	-	-	-	484	עסקים קטנים
-	695	-	(5)	(363)	435	629	88	-	-	784	בגין משכנתאות לדיור
-	(306)	(66)	12	(151)	-	-	-	-	(111)	(316)	נכסים אחרים
-	2,439	(66)	119	1,421	255	345	88	(943)	413	1,632	סה"כ השינוי באשראי
-	7										סיכון שוק
-	(33)										סיכון תפעולי
-	15										CVA
-	-										שינוי רגולטורי ומתודולוגי
-	-										השפעות אחרות
-	77,330									149,025	יתרה ליום 30.09.2016

דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח) - המשך

שלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017											
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)											
ניכוי מבסיס ההון	שינוי בנכסי סיכון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סה"כ	סוג החשיפה
-	76,488									151,532	יתרה ליום ה- 30.06.2017
-	19	-	-	-	-	-	-	93	316	409	ריבונות
-	(11)	-	-	-	-	61	-	1	34	96	יישויות סקטור ציבורי
-	(76)	-	-	9	-	(109)	-	(123)	(225)	(448)	תאגידים בנקאיים
-	441	-	(196)	265	-	1	-	57	-	127	תאגידים
-	(62)	-	-	(114)	-	-	-	-	-	(114)	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	237	-	1	21	505	-	-	-	-	527	קמעונאות ליחידים
-	26	-	5	8	46	-	-	-	-	59	עסקים קטנים
-	138	-	13	(78)	65	119	(18)	-	-	101	בגין משכנתאות לדיור
-	243	9	(12)	237	-	-	-	-	34	268	נכסים אחרים
-	955	9	(189)	348	616	72	(18)	28	159	1,025	סה"כ השינוי באשראי
-	(34)										סיכון סליקה
-	(54)										סיכון שוק
-	(59)										סיכון תפעולי
-	8										CVA
-	-										שינוי רגולטורי ומתודולוגי
-	-										השפעות אחרות
-	77,304									152,557	יתרה ליום 30.09.2017

שלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016											
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)											
ניכוי מבסיס ההון	שינוי בנכסי סיכון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סה"כ	סוג החשיפה
-	76,040									150,235	יתרה ליום ה- 30.06.2016
-	(3)	-	-	-	-	(1)	-	(13)	(2,129)	(2,143)	ריבונות
-	11	-	-	-	-	3	-	(1)	209	211	יישויות סקטור ציבורי
-	(70)	-	-	8	-	233	-	(982)	295	(446)	תאגידים בנקאיים
-	899	-	2	767	-	(33)	-	-	-	736	תאגידים
-	(133)	-	-	(230)	-	-	-	-	-	(230)	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	469	-	(1)	9	656	-	-	-	-	664	קמעונאות ליחידים
-	45	-	(9)	(1)	60	-	-	-	-	51	עסקים קטנים
-	126	-	(14)	(72)	39	115	(6)	-	-	62	בגין משכנתאות לדיור
-	(157)	(22)	(4)	(99)	-	-	-	-	10	(115)	נכסים אחרים
-	1,187	(22)	(26)	382	755	317	(6)	(996)	(1,615)	(1,210)	סה"כ השינוי באשראי
-	128										סיכון שוק
-	(41)										סיכון תפעולי
-	16										CVA
-	-										שינוי רגולטורי ומתודולוגי
-	-										השפעות אחרות
-	77,330									149,025	יתרה ליום 30.09.2016

דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח) - המשך

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016											
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)											
ניכוי מבסיס ההון	שינוי בנכסי סיכון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	סה"כ	סוג החשיפה
	74,902									147,393	יתרה ליום ה- 31.12.2015
-	115	-	-	-	-	(4)	-	583	2,322	2,901	ריבונות
-	(82)	-	-	(41)	-	19	-	(205)	758	531	יישויות סקטור ציבורי
-	(335)	-	-	9	-	58	-	(1,776)	803	(906)	תאגידים בנקאיים
-	1,018	-	61	937	-	(271)	-	(59)	-	668	תאגידים
-	(160)	-	(7)	(141)	-	-	-	-	-	(148)	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	(410)	-	6	(6)	(665)	-	-	-	-	(665)	קמעונאות ליחידים
-	365	-	(4)	3	540	-	-	-	-	539	עסקים קטנים
-	925	-	(9)	(399)	551	863	116	-	-	1,122	בגין משכנתאות לדיור
-	(66)	(97)	5	175	-	-	-	-	(123)	(40)	נכסים אחרים
-	1,370	(97)	52	537	426	665	116	(1,457)	3,760	4,002	סה"כ השינוי באשראי
	98										סיכון סליקה
	(247)										סיכון שוק
	27										סיכון תפעולי
	28										CVA
	-										שינוי רגולטורי ומתודולוגי
	-										השפעות אחרות
-	76,178									151,395	יתרה ליום 31.12.2016

הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(במיליוני ש"ח)

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
7,321	7,411	7,706	א. הון עצמי רובד 1 הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
(2)458	(2)460	(2)452	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 זכויות שאינן מקנות שליטה
29	23	12	יישום הוראות המעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים
7,808	7,894	8,170	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
(114)	(117)	(106)	התאמות פיקוחיות וניכויים: נכסים בלתי מוחשיים
(2)128	(2)131	(2)175	התחייבות להשקעה עצמית במניות
(5)	(3)	(18)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(247)	(251)	(299)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התהייעלות - הון עצמי רובד 1
123	129	106	סך התאמות בגין מהלכי ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
7,684	7,772	7,977	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,105	1,905	2,054	ב. הון רובד 2 הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
714	709	742	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
2,819	2,614	2,796	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים: סך הכל ניכויים - הון רובד 2
2,819	2,614	2,796	סך הכל הון רובד 2

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
9.67%	9.63%	10.07%	השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1 יחס ההון לרכיבי סיכון
0.23%	0.23%	0.09%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות
9.90%	9.86%	10.16%	השפעת הוראות המעבר
0.19%	0.19%	0.16%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין מהלכי ההתייעלות
10.09%	10.05%	10.32%	השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות
			יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

- (1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9.0% ו-12.5% בהתאמה, ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, התוספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.
- (2) באשר לסכום של 57 מיליון ש"ח, בתאום עם המפקח על הבנקים, הבנק יישם את הוראות המעבר של באזל בקשר עם אופציית המכר שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה (30.9.16 - 109 מיליון ש"ח ו-31.12.16 - 110 מיליון ש"ח).
- (3) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 149 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי ההתייעלות (30.9.16 ו-31.12.16 - 193 מיליון ש"ח).

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
127,907	126,071	129,888	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסיים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
7	117	151	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
10,759	10,648	9,618	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
534	528	578	התאמות אחרות
139,207	137,364	140,235	חשיפה לצורך יחס המינוף

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
126,810	125,072	128,475	חשיפות מאזניות (*)
(114)	(117)	(106)	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות) (סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)
126,696	124,955	128,369	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
			חשיפות בגין נגזרים
762	637	469	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)
562	605	872	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	(ניכיים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	-	-	(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
19	19	18	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
(5)	(5)	(6)	בניכוי: קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
1,338	1,256	1,353	סך חשיפות בגין נגזרים
			חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
414	505	895	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמתופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
414	505	895	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
			חשיפות חוץ מאזניות אחרות
34,983	34,643	32,476	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(24,224)	(23,995)	(22,858)	(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
10,759	10,648	9,618	פריטים חוץ מאזניים
			הון וסך החשיפות
7,684	7,772	7,977	הון רובד 1
139,207	137,364	140,235	סך החשיפות
			יחס מינוף
5.52%	5.66%	5.69%	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

(*) עיקר סכום ההתאמות נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.

2016 בדצמבר 31	2016 בספטמבר 30	2017 בספטמבר 30	
			במיליוני ש"ח
7,684	7,772	7,977	א. בנתוני המאוחד
139,207	137,364	140,235	הון רובד 1
			סך החשיפות
			יחס המינוף
5.52%	5.66%	5.69%	ב. חברות בת משמעותיות
			בנק אוצר החייל בע"מ
5.56%	5.60%	5.73%	יחס המינוף
			בנק מסד בע"מ
7.39%	7.35%	7.11%	יחס המינוף
5.00%	5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

טבלה 4: סיכון אשראי - דרישות גילוי כלליות לכל התאגידים הבנקאיים

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים אשראי. להרחבה בנושא סיכון האשראי וניהולו ראה הדיווח השנתי.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 2,827 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,394 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 16.7%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדיור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 2,819 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,393 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 16.9%. סך כל המיחזורים של הלוואות לדיור הנובעים מפרעונות מוקדמים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכם ב-152 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 50.0%.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדיור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית המאשרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור ההחזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינויי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר השיעור המקסימלי של רכיב הרבית המשתנה בתמהיל הלוואה ובדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון.

הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום. ככלל הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובודק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני סיכון, ביניהם: שיעור מימון, יחס החזר מהכנסה, מטרת הלוואה וכדומה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מס' 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור הלוואה. יצוין כי שינוי בשווי נכס כשלעצמו אינו מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכם לסך של 22,464 מיליון ש"ח, כולל כ-71% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה ל-70% ב-30 בספטמבר 2016. כ-95% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה ל-30 בספטמבר 2016.

ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים כ-76% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה ל-72% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההחזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור ההחזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי הלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן הלוואה. תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 בספטמבר 2017 כולל כ-79% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בדומה ל-30 בספטמבר 2016. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה ל-30 בספטמבר 2016.

ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים כ-83% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-84% בתקופה המקבילה אשתקד. כ-88% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-84% בתקופה המקבילה אשתקד.

הלוואות ברבית משתנה

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 בספטמבר 2017 כולל שיעור של 62% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 14,031 מיליון ש"ח.

ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים סך של 932 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 33% מסך הביצועים וסך של 613 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 22% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 בספטמבר 2017 כולל כ-61% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 13,856 מיליון ש"ח.

ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים 50% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכמים לסך של 1,398 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק הלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

מטרת מגורים		מגזר צמוד מדד						מגזר לא צמוד		מגזר לא צמוד		סך הכל	
מגזר לא צמוד		מגזר צמוד		מגזר צמוד		מגזר צמוד		מגזר לא צמוד		מגזר לא צמוד			
רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה			
יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור		
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	
5,151	24.1	9,366	43.8	3,025	14.1	3,799	17.7	3,019	14.8	21,397	43.3	21,624	
4,660	22.8	8,866	43.3	3,019	14.8	3,825	18.7	3,019	14.8	20,445	43.3	21,624	
30.9.17													
31.12.16													

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2013	שנת 2014	שנת 2015	שנת 2016	תשעה חודשים 2016	תשעה חודשים 2017
3,550	3,707	4,796	4,337	3,393	2,819
(5%)	4%	29%	(10%)	(11%)	(17%)
0.20%	0.01%	0.01%	0.01%	-	(0.01%)
0.86%	0.74%	0.60%	0.55%	0.57%	0.52%

ביצועי הלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)
 שיעור השינוי בביצועי הלוואות לדיור ביחס לתקופה מקבילה
 שיעור ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
 שיעור הפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. בנוסף הבנק מעניק שירותים ללקוחות פרטיים אחרים על בסיס הסכמים אישיים ועל בסיס הסכמים מפעליים. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו. המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון אשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הקבוצה הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול, והן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שלבנק חברות בת העוסקות בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ופועל ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל חברה בת בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר לאשראי, בין היתר, מקבלי משכורות ובעלי הכנסה קבועה, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש. הלואאות מרכז המורים הינן הלואאות המשולמות באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. הלואאות לעובדי משרד הביטחון ניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פחת סיכון האשראי הניתן לעובדי משרד הביטחון במסגרת זו, למינימום.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלואאות לדיוור) בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2016	2016	2016	2016	2017	
	ב-%		במיליוני ש"ח		
3.0	1.1	4,598	4,686	4,737	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
6.8	7.4	13,343	13,271	14,251	הלואאות אחרות
5.8	5.7	17,941	17,957	18,988	סך כל סיכון האשראי המאזני
4.3	1.6	3,805	3,903	3,967	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
10.6	15.2	5,561	5,341	6,152	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(16.2)	(18.5)	1,813	1,864	1,519	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
4.1	4.8	11,179	11,108	11,638	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
5.2	5.4	29,120	29,065	30,626	סך כל סיכון האשראי הכולל
3.6	5.5	17,422	17,115	18,055	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלואאות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים (ללא הלואאות לדיוור) בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2016	2016	2016	2016	2017	
	ב-%		במיליוני ש"ח		
2.4	2.4	84	84	86	סיכון אשראי פגום
7.0	19.0	258	232	276	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
5.2	5.3	28,778	28,749	30,264	סיכון אשראי לא בעייתי
5.2	5.4	29,120	29,065	30,626	סך כל סיכון האשראי
9.8	36.4	41	33	45	מזה: חובות שאינם פגומים בפגור של 90 ימים או יותר
2.8	4.3	71	70	73	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
		0.27%	0.17%	0.31%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים.

הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, כאשר בשיחות יזומות של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה של הבנק) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבון והתשואות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקחת ההלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה.

הבנק נערך להרחבת היקפי הפעילות במגזר האשראי הצרכני, בין היתר, באמצעות ביצוע סגמנטציה של הלקוחות באופן שמאפשר התמחות והתייחסות מקצועית וזהירה תוך שמירה על סביבת בקרה נאותה וכן באמצעות העמקת הפעילות הדיגיטלית כדי לעודד נטילת הלוואות און ליין, תוך שמירה על תיאבון סיכון מידתי.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. במסגרת הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, על מסגרת העבודה והבקורות בהקשר לסיכונים אשראי צרכני, לרבות פעילותם של קווי ההגנה הראשון והשני.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

ליום 30 בספטמבר 2017				
סך הכל	אחר ⁽²⁾	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
			נדל"ן שבונייתו לא הושלמה	נדל"ן שבונייתו לא הושלמה
			קרקע גולמית	נדל"ן בתהליכי בניה
14,924	4,934	3,924	1,339	4,727
במיליוני ש"ח				

ליום 31 בדצמבר 2016				
סך הכל	אחר ⁽²⁾	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
			נדל"ן שבונייתו לא הושלמה	נדל"ן בתהליכי בניה
			קרקע גולמית	נדל"ן בתהליכי בניה
15,123	4,878	3,966	978	5,301
במיליוני ש"ח				

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 4,755 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 361 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר ואחרים בסך של 4,874 מיליון ש"ח (31.12.16 - 5,215 מיליון ש"ח, 392 מיליון ש"ח ו-4,638 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, או לווים להם שווי הנכס למימוש מהיר מביטוח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

להרחבה בנושא ניהול סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן ראה הדיווח השנתי.

מימון ממונף - Leveraged Finance

ליום 30 בספטמבר 2017, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוץ מאזני נטו, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-1,405 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,433 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2016 ו-1,172 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016. להרחבה בנושא מימון ממונף ראה הדיווח השנתי.

ניהול סיכונים סביבתיים

להרחבה בנושא ניהול סיכונים סביבתיים ראה הדיווח השנתי.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 30 בספטמבר 2017, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב-1,807 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,069 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 12.7%. יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד על 1.6%, בהשוואה ל-1.8% בסוף שנת 2016. 20.1% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 12.0% לענף הנדל"ן, 23.9% לענף המסחר ו-29.6% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדיור. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.9%, בהשוואה ל-2.3% בסוף שנת 2016.

1. סיכון אשראי בעייתי

31 בדצמבר 2016			30 בספטמבר 2016			30 בספטמבר 2017			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח									
756	174	582	886	236	650	704	130	574	סיכון אשראי פגום
496	21	475	242	22	220	195	6	189	סיכון אשראי נחות
817	77	740	670	60	610	908	98	810	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
2,069	272	1,797	1,798	318	1,480	1,807	234	1,573	סך סיכון אשראי בעייתי
221	-	221	199	-	199	224	-	224	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
במיליוני ש"ח			
541	611	520	2. נכסים שאינם מבצעים חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית
36	32	49	3. נכסים פגומים מבצעים חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית
5	7	5	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
41	39	54	סך הכל נכסים פגומים מבצעים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2016	2016	2016	2017	
במיליוני ש"ח					
764	764	577	743	752	4. שינויים בחובות פגומים יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
243	220	487	41	101	סיווגים חדשים
(61)	(61)	(33)	(8)	-	ביטול סיווגים
(258)	(210)	(376)	(93)	(276)	גביית חובות
(111)	(70)	(86)	(40)	(8)	מחיקות חשבונאיות
577	643	569	643	569	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2016	2016	2017
1.02%	1.07%	0.98%	5. מדדי סיכון שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור מזה:
0.74%	0.82%	0.70%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.28%	0.25%	0.28%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.83%	1.58%	1.58%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.10%	0.08%	0.16%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
0.09%	0.03%	0.16%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*

* על בסיס שנתי

הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור, נובע בעיקר מעלייה בהוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכמה ההוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של 89 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
1.08%	1.10%	1.05%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
146.8%	134.5%	150.3%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
106.1%	102.7%	107.8%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
7.9%	2.8%	15.1%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הביטחונות ועוד. בהתאם למדיניות זו, הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים, על פיהם, הוא מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, פיגור, נחות פרטני או פגום/נחות קבוצתי.

חוב מסווג כפגום/נחות קבוצתי - חוב אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום או נחות קבוצתי כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע"). כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכויי אשראי ומדידה נאותה של חובות.

חוב מסווג כחוב נחות פרטני כאשר האשראי אינו מוגן באופן מספק ע"י השווי הנוכחי המבוסס של הבטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב, באופן שקיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה, אם לא יחול שיפור ביכולת הפירעון של הלווה.

חוב מסווג כחוב בהשגחה מיוחדת כאשר לאשראי חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הבנק.

סיווג השגחה מיוחדת כולל חובות הנמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר, או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים.

הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטחונות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות החוזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטחונות שהעמיד הלווה, מקורות פרטניים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (בגין התקופה החל משנת 2011. בהתאם לכך, קביעת ההפרשה בשנת 2017, נסמכת, בין היתר, על שיעורי המחיקות בשש השנים האחרונות ותשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 לספטמבר 2017), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לבין אשראי לא בעייתי. הבנק משתמש בממוצע שיעורי הפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, או ממוצע תוך מתן משקל עודף לנתוני השנה האחרונה, הגבוה מהשניים. בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכוי הגביה לא יפחת מ-0.75%. מיתרת האשראי המאזני שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח, וזאת לאור חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015 לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" (בנקים ששיעור ההפסד השנתי שלהם נמוך מ-0.3% בכל אחת מחמש השנים שהסתיימו במועד הדיווח, רשאים לשקול לעשות שימוש בהתאמות בגין גורמים סביבתיים בשיעור של לא פחות מ-0.5%. חברה מאוחדת פועלת בהתאם לאישור שנתקבל מבנק ישראל במסגרת המותר לבנקים בעלי שיעור הפסד שנתי נמוך כאמור). בהלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי הפסד גדלים ככל שמעמיק הפיגור. כמו כן, על יתרת ההלוואות לדיור שאין בהן הפרשה לפי עומק פיגור או הפרשה פרטנית מבוצעת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

סך כל חשיפות האשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

סוג החשיפה	ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2016		ליום 31 בדצמבר 2016	
	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת ⁽¹⁾	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת ⁽¹⁾	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת ⁽¹⁾
הלוואות	115,470	111,261	105,954	105,682	107,586	106,063
אגרות חוב	9,668	12,479	14,859	14,765	14,550	14,722
נגזרים (OTC)	1,671	1,742	1,436	1,659	1,553	1,638
חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾	32,456	33,540	34,636	34,183	34,988	34,344
נכסים אחרים	3,741	3,709	3,605	3,737	3,882	3,766
סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	163,006	162,731	160,490	160,026	162,559	160,533

(1) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע החשיפות לתחילת השנה ולסופי הרבעונים.

(2) לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי.

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושוי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות⁽¹⁾ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁵⁾ (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2017													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית ⁽²⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
מזה סיכון	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סך חשיפה חוץ מאזנית בעייתי	סך חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
	448	2,876	-	89	1	11	3,324	-	-	549	990	1,785	ארצות הברית
	-	3	-	15	-	-	3	-	-	2	1	-	ספרד
	3	25	-	2	-	-	28	-	-	27	1	-	איטליה
	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	אירלנד
	-	2	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	פורטוגל
	667	2,583	-	594	-	19	3,486	236	2	2,069	1,145	36	מדינות אחרות
	1,119	5,489	-	701	1	30	6,844	236	2	2,650	2,137	1,821	סך כל החשיפות למדינות זרות
	16	135	-	102	-	5	151	-	-	149	2	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

30 בספטמבר 2016													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית ⁽²⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
מזה סיכון	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סך חשיפה חוץ מאזני בעייתי	סך חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
	1,500	2,546	-	81	-	5	4,046	-	-	298	1,171	2,577	ארצות הברית
	1	34	-	25	-	-	35	-	-	30	5	-	ספרד
	4	96	-	3	-	1	100	-	-	20	1	79	איטליה
	1	14	-	1	-	-	15	-	-	15	-	-	אירלנד
	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	יוון
	-	2	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	פורטוגל
	1,180	2,890	-	583	5	21	4,250	180	24	1,275	2,719	76	מדינות אחרות
	2,686	5,582	-	694	5	27	8,448	180	24	1,640	3,896	2,732	סך כל החשיפות למדינות זרות
	29	266	-	119	-	1	295	-	-	206	89	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדלים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

התפלגות חשיפות לפי סוג ענף או צד נגדי, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי.

**התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי,
ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי:**

ליום 30 בספטמבר 2017						סוג החשיפה
סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נגזרים (otc)	אגרות חוב	הלוואות	
					במיליוני ש"ח	
40,138	-	21	-	7,666	32,451	ריבונות
1,666	-	174	75	957	460	סקטור ציבורי
3,385	-	54	265	441	2,625	תאגידים בנקאיים
48,599	-	16,487	1,264	604	30,244	חובות של תאגידים
2,215	-	101	-	-	2,114	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
32,822	-	12,126	63	-	20,633	קמעונאות ליחידים
7,311	-	2,308	4	-	4,999	הלוואות לעסקים קטנים
23,067	-	1,123	-	-	21,944	משכנתאות לדיור
3,803	3,741	62	-	-	-	אחרים
163,006	3,741	32,456	1,671	9,668	115,470	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016						סוג החשיפה
סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נגזרים (otc)	אגרות חוב	הלוואות	
					במיליוני ש"ח	
36,258	-	2	5	11,626	24,625	ריבונות
1,682	-	69	77	1,043	493	סקטור ציבורי
5,044	-	115	283	1,693	2,953	תאגידים בנקאיים
51,206	-	19,305	974	497	30,430	חובות של תאגידים
2,450	-	117	-	-	2,333	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
31,004	-	11,605	87	-	19,312	קמעונאות ליחידים
7,232	-	2,231	10	-	4,991	הלוואות לעסקים קטנים
21,950	-	1,133	-	-	20,817	משכנתאות לדיור
3,664	3,605	59	-	-	-	אחרים
160,490	3,605	34,636	1,436	14,859	105,954	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016						סוג החשיפה
סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נגזרים (otc)	אגרות חוב	הלוואות	
					במיליוני ש"ח	
38,878	-	6	3	11,150	27,719	ריבונות
2,032	-	90	73	1,354	515	סקטור ציבורי
4,817	-	111	314	1,579	2,813	תאגידים בנקאיים
49,882	-	19,470	1,107	467	28,838	חובות של תאגידים
2,472	-	148	-	-	2,324	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
30,964	-	11,713	42	-	19,209	קמעונאות ליחידים
7,286	-	2,254	14	-	5,018	הלוואות לעסקים קטנים
22,288	-	1,138	-	-	21,150	משכנתאות לדיור
3,940	3,882	58	-	-	-	אחרים
162,559	3,882	34,988	1,553	14,550	107,586	סך הכל

(1) לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי.

יתרות לפי תקופה חוזית לפירעון

פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

ליום 30 בספטמבר 2017						סוג החשיפה
סך הכל	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	
96,971	561	24,803	1,424	4,134	66,049	עם דרישה ועד שנה
32,343	839	4,015	168	1,849	25,472	מעל שנה ועד חמש שנים
28,960	317	1,065	79	3,685	23,814	מעל חמש שנים
158,274	1,717	29,883	1,671	9,668	115,335	סך הכל תזרימי מזומנים
4,732	2,024	2,573	-	-	135	ללא תקופת פירעון
163,006	3,741	32,456	1,671	9,668	115,470	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016						סוג החשיפה
סך הכל	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	
92,795	962	25,510	882	6,466	58,975	עם דרישה ועד שנה
34,687	59	4,710	428	4,715	24,775	מעל שנה ועד חמש שנים
27,840	441	1,596	126	3,574	22,103	מעל חמש שנים
155,322	1,462	31,816	1,436	14,755	105,853	סך הכל תזרימי מזומנים
5,168	2,143	2,820	-	104	101	ללא תקופת פירעון
160,490	3,605	34,636	1,436	14,859	105,954	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016						סוג החשיפה
סך הכל	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	
94,576	1,465	25,521	999	6,613	59,978	עם דרישה ועד שנה
34,872	172	5,177	427	4,139	24,957	מעל שנה ועד חמש שנים
28,059	165	1,434	127	3,788	22,545	מעל חמש שנים
157,507	1,802	32,132	1,553	14,540	107,480	סך הכל תזרימי מזומנים
5,052	2,080	2,856	-	10	106	ללא תקופת פירעון
162,559	3,882	34,988	1,553	14,550	107,586	סך הכל

(1) לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2017									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)			מזה: חובות				דירוג ביצוע אשראי		
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
6	-	(4)	5	12	429	543	12	498	546
-	-	-	-	-	58	72	-	154	154
148	16	18	163	363	7,767	10,009	363	9,598	10,270
79	(2)	(13)	63	110	3,934	9,464	111	9,123	9,515
23	(5)	(5)	94	105	4,778	5,312	105	5,196	5,409
7	-	2	5	8	711	922	8	1,049	1,124
190	50	57	191	432	7,126	8,341	432	7,549	8,445
12	10	3	9	29	771	933	29	844	949
15	2	3	10	43	769	964	48	964	1,066
10	(4)	(7)	17	35	1,176	2,080	35	2,096	2,172
28	1	(2)	1	28	7,757	10,175	28	13,435	13,579
14	3	4	10	36	1,752	2,644	36	2,491	2,684
11	(1)	-	22	57	1,855	2,422	57	2,332	2,470
543	70	56	590	1,258	38,883	53,881	1,264	55,329	58,383
115	1	1	15	173	22,573	23,703	173	23,175	23,703
259	30	44	86	362	18,983	30,601	362	29,035	30,626
917	101	101	691	1,793	80,439	108,185	1,799	107,539	112,712
-	-	-	-	-	573	573	-	895	895
-	-	-	-	-	652	660	-	7,870	7,870
917	101	101	691	1,793	81,664	109,418	1,799	116,304	121,477
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	-	-	-	98	98
1	(3)	(2)	-	-	397	398	-	507	507
-	(1)	(1)	-	-	1	1	-	1	1
-	-	-	-	-	5	5	-	5	5
-	-	-	8	8	9	17	8	9	17
-	-	-	-	-	3	4	-	33	33
1	-	-	-	-	237	240	-	1,066	1,066
-	(2)	(2)	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	177	177
2	(6)	(5)	8	8	652	665	8	1,896	1,904
2	(6)	(5)	8	8	652	665	8	1,896	1,904
-	-	-	-	-	1,116	1,116	-	2,367	2,367
-	-	-	-	-	-	-	-	1,518	1,518
2	(6)	(5)	8	8	1,768	1,781	8	5,781	5,789
919	95	96	699	1,801	81,091	108,850	1,807	109,435	114,616
-	-	-	-	-	1,689	1,689	-	3,262	3,262
-	-	-	-	-	652	660	-	9,388	9,388
919	95	96	699	1,801	83,432	111,199	1,807	122,085	127,266

הערות בעמוד 42

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

(במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)			
הפסדי אשראי (4)										
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצועי אשראי (5)	סך הכל	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
12	2	10	6	25	484	588	25	517	591	חקלאות
-	-	-	-	-	68	82	-	176	178	כרייה וחציבה
175	(3)	(37)	231	325	8,338	10,791	325	10,357	11,036	תעשייה
91	(21)	(11)	155	194	3,807	10,167	195	9,571	10,213	בינוי ונדל"ן - בינוי (7)
22	(4)	(4)	78	92	4,442	4,956	92	4,914	5,089	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	-	1	-	3	665	936	3	1,447	1,519	אספקת חשמל ומים
187	31	61	226	455	7,804	9,029	455	8,131	9,138	מסחר
17	2	2	14	26	741	898	26	778	916	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
13	-	2	6	24	767	946	31	970	1,063	תחבורה ואחסנה
13	(1)	1	21	49	1,235	2,405	49	2,367	2,557	מידע ותקשורת
25	-	(3)	15	33	7,257	9,924	33	13,186	13,363	שירותים פיננסיים
11	(1)	1	7	25	1,422	2,310	25	2,158	2,344	שירותים עסקיים אחרים
10	1	2	18	47	1,781	2,315	47	2,161	2,341	שירותים ציבוריים וקהילתיים
580	6	25	777	1,298	38,811	55,347	1,306	56,733	60,348	סך הכל מסחרי (8)
118	2	1	10	168	21,388	22,539	168	21,996	22,539	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
232	12	23	84	316	17,954	29,036	316	27,258	29,065	אנשים פרטיים - אחר
930	20	49	871	1,782	78,153	106,922	1,790	105,987	111,952	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	806	806	-	1,348	1,348	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	653	654	-	10,760	10,760	ממשלת ישראל
930	20	49	871	1,782	79,612	108,382	1,790	118,095	124,060	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל										
ציבור - מסחרי										
-	-	-	-	-	8	13	-	13	13	חקלאות
-	-	-	-	-	-	-	-	26	26	כרייה וחציבה
2	(1)	1	-	-	156	167	-	210	210	תעשייה
1	-	-	-	-	3	26	-	26	26	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	(1)	(4)	-	-	208	209	-	209	209	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	-	-	60	88	-	90	90	מסחר
-	-	-	8	8	8	18	8	10	18	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	4	6	-	17	17	מידע ותקשורת
1	-	-	-	-	189	219	-	1,126	1,126	שירותים פיננסיים*
2	-	-	-	-	89	303	-	303	303	שירותים עסקיים אחרים
6	(2)	(3)	8	8	725	1,049	8	2,030	2,038	סך הכל מסחרי
1	-	-	-	-	66	146	-	148	148	אנשים פרטיים - אחר
7	(2)	(3)	8	8	791	1,195	8	2,178	2,186	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	1,795	1,795	-	4,237	4,237	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	2,233	2,233	ממשלות בחו"ל
7	(2)	(3)	8	8	2,586	2,990	8	8,648	8,656	סך הכל פעילות בחו"ל
937	18	46	879	1,790	78,944	108,117	1,798	108,165	114,138	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	2,601	2,601	-	5,585	5,585	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	653	654	-	12,993	12,993	סך הכל ממשלות
937	18	46	879	1,790	82,198	111,372	1,798	126,743	132,716	סך הכל

הערות בעמוד 42

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך) (במילוני ₪)

31 בדצמבר 2016									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
10	2	8	7	25	437	542	25	493	543
-	-	-	-	-	55	67	-	148	151
150	26	(32)	182	344	7,378	10,348	344	9,960	10,601
90	(22)	(13)	119	166	3,439	9,627	167	9,207	9,673
23	(4)	(3)	78	91	4,817	5,363	91	5,261	5,450
5	-	1	2	3	686	944	3	1,447	1,512
182	33	58	194	485	7,875	9,030	485	8,257	9,118
18	3	3	15	30	743	897	30	785	914
13	-	3	6	28	764	951	33	962	1,060
13	(2)	-	19	50	1,378	2,398	50	2,402	2,491
31	2	6	2	242	7,221	9,764	242	12,961	13,311
12	-	2	6	27	1,521	2,388	27	2,256	2,431
10	1	2	21	48	1,706	2,314	48	2,191	2,351
557	39	35	651	1,539	38,020	54,633	1,545	56,330	59,606
115	6	2	8	174	21,741	22,893	174	22,292	22,893
245	24	47	84	342	17,937	29,094	342	27,112	29,120
917	69	84	743	2,055	77,698	106,620	2,061	105,734	111,619
-	-	-	-	-	481	481	-	946	946
-	-	-	-	-	654	659	-	10,535	10,535
917	69	84	743	2,055	78,833	107,760	2,061	117,215	123,100
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
-	(1)	-	-	-	228	228	-	259	259
-	-	-	-	-	3	3	-	3	3
-	(1)	(4)	-	-	48	49	-	49	49
-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
-	-	-	8	8	8	17	8	9	17
-	-	-	-	-	4	5	-	17	17
1	-	-	-	-	186	189	-	1,274	1,274
-	-	-	-	-	-	-	-	77	77
1	(2)	(4)	8	8	477	491	8	1,703	1,711
-	-	-	-	-	-	1	-	6	6
1	(2)	(4)	8	8	477	492	8	1,709	1,717
-	-	-	-	-	1,443	1,443	-	3,797	3,797
-	-	-	-	-	-	-	-	2,160	2,160
1	(2)	(4)	8	8	1,920	1,935	8	7,666	7,674
918	67	80	751	2,063	78,175	107,112	2,069	107,443	113,336
-	-	-	-	-	1,924	1,924	-	4,743	4,743
-	-	-	-	-	654	659	-	12,695	12,695
918	67	80	751	2,063	80,753	109,695	2,069	124,881	130,774

הערות בעמוד 42

* מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא בסך של 308 מיליון ש"ח (30.9.16 - 507 מיליון ש"ח, 31.12.16 - 409 מיליון ש"ח).

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 83,432 מיליון ש"ח, 10,428 מיליון ש"ח, 895 מיליון ש"ח, 1,203 מיליון ש"ח ו-31,308 מיליון ש"ח, בהתאמה (30.9.16 - 82,198 מיליון ש"ח, 15,931 מיליון ש"ח, 505 מיליון ש"ח, 1,139 מיליון ש"ח ו-32,943 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.16 - 80,753 מיליון ש"ח, 15,598 מיליון ש"ח, 414 מיליון ש"ח, 1,332 מיליון ש"ח ו-32,677 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. הגידול בהיקף האשראי המדורג, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד מוסבר משיפור במערכות הדירוג של הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 282 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 414 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (30.9.16 - 327 מיליון ש"ח ו-936 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.16 - 247 מיליון ש"ח ו-700 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,446 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (30.9.16 - 2,162 מיליון ש"ח, 31.12.16 - 2,058 מיליון ש"ח).

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

(במיליוני ש"ח)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

		30 בספטמבר 2017				
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
37,201	2,341	34,860	233	-	34,627	יתרת חוב רשומה:
46,231	-	46,231	18,750	22,573	4,908	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
22,855	-	22,855	-	22,573	282	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
83,432	2,341	81,091	18,983	22,573	39,535	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
253	-	253	73	-	180	חובות בארגון מחדש
316	-	316	12	15	289	חובות פגומים אחרים
569	-	569	85	15	469	סך הכל חובות פגומים
224	-	224	45	149	30	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
774	-	774	210	9	555	חובות בעייתיים אחרים
1,567	-	1,567	340	173	1,054	סך הכל חובות בעייתיים
470	-	470	31	-	439	יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
385	-	385	215	115	55	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
116	-	116	-	115	1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
855	-	855	246	115	494	מזה: לפי עומק פיגור
175	-	175	25	-	150	סך הכל
						מזה: בגין חובות פגומים

		30 בספטמבר 2016				
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
38,546	3,254	35,292	443	-	34,849	יתרת חוב רשומה:
43,652	-	43,652	17,577	21,388	4,687	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
21,715	-	21,715	-	21,388	327	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
82,198	3,254	78,944	18,020	21,388	39,536	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
241	-	241	70	-	171	חובות בארגון מחדש
402	-	402	13	10	379	חובות פגומים אחרים
643	-	643	83	10	550	סך הכל חובות פגומים
199	-	199	33	*141	25	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
630	-	630	176	*17	437	חובות בעייתיים אחרים
1,472	-	1,472	292	168	1,012	סך הכל חובות בעייתיים
493	-	493	20	-	473	יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
372	-	372	199	118	55	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
119	-	119	-	118	1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
865	-	865	219	118	528	מזה: לפי עומק פיגור
223	-	223	12	-	211	סך הכל
						מזה: בגין חובות פגומים

* סווג מחדש.

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016						
		אשראי לציבור				
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
36,897	2,578	34,319	408	-	33,911	יתרת חוב רשומה:
43,856	-	43,856	17,529	21,741	4,586	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
21,988	-	21,988	-	21,741	247	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
80,753	2,578	78,175	17,937	21,741	38,497	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
197	-	197	71	-	126	חובות בארגון מחדש
380	-	380	12	8	360	חובות פגומים אחרים
577	-	577	83	8	486	סך הכל חובות פגומים
221	-	221	41	*150	30	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
993	-	993	195	*16	782	חובות בעייתיים אחרים
1,791	-	1,791	319	174	1,298	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
474	-	474	28	-	446	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
373	-	373	203	115	55	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
116	-	116	-	115	1	מזה: לפי עומק פיגור
847	-	847	231	115	501	סך הכל
200	-	200	22	-	178	מזה: בגין חובות פגומים

* סווג מחדש.

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2017						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
845	-	845	232	114	499	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
14	-	14	24	2	(12)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
(57)	-	(57)	(28)	(1)	(28)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
53	-	53	18	-	35	- מחיקות חשבונאיות
(4)	-	(4)	(10)	(1)	7	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
855	-	855	246	115	494	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
69	-	69	14	-	55	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
(5)	-	(5)	(1)	-	(4)	יתרת ההפרשה לתחילת תקופה
64	-	64	13	-	51	קיטון בהפרשה
919	-	919	259	115	545	יתרת ההפרשה לסוף תקופה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
						סך הכל הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2017						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
847	-	847	231	115	501	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
103	-	103	45	1	57	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(245)	-	(245)	(89)	(2)	(154)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
150	-	150	59	1	90	- מחיקות חשבונאיות
(95)	-	(95)	(30)	(1)	(64)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
855	-	855	246	115	494	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
71	-	71	14	-	57	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
(7)	-	(7)	(1)	-	(6)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
64	-	64	13	-	51	קיטון בהפרשה
919	-	919	259	115	545	יתרת ההפרשה לסוף תקופה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
						סך הכל הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2016					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
858	-	858	213	125	520
22	-	22	11	(6)	17
(73)	-	(73)	(26)	(1)	(46)
58	-	58	21	-	37
(15)	-	(15)	(5)	(1)	(9)
865	-	865	219	118	528
73	-	73	14	-	59
(1)	-	(1)	-	-	(1)
72	-	72	14	-	58
937	-	937	233	118	586

לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2016					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
824	-	824	207	119	498
59	-	59	24	1	34
(190)	-	(190)	(80)	(2)	(108)
172	-	172	68	-	104
(18)	-	(18)	(12)	(2)	(4)
865	-	865	219	118	528
85	-	85	15	-	70
(13)	-	(13)	(1)	-	(12)
72	-	72	14	-	58
937	-	937	233	118	586

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2017					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
19	2	3,934	40	37	3,857
1	1	4,778	42	11	4,725
8	-	7,757	1	26	7,730
66	27	22,414	378	511	21,525
94	30	38,883	461	585	37,837
209	149	22,573	15	158 ⁽⁶⁾	22,400
43	45	18,983	85	255	18,643
346	224	80,439	561	998	78,880
-	-	573	-	-	573
-	-	652	-	-	652
346	224	81,664	561	998	80,105
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי					
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
שרותים פיננסיים					
מסחרי - אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור					
אנשים פרטיים - אחר					
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל					
בנקים בישראל					
ממשלת ישראל					
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן					
מסחרי אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים					
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
ממשלות בחו"ל					
סך הכל פעילות בחו"ל					
סך הכל ציבור					
סך הכל בנקים					
סך הכל ממשלות					
סך הכל					
-	-	6	-	-	6
-	-	646	8	-	638
-	-	652	8	-	644
-	-	-	-	-	-
-	-	652	8	-	644
-	-	1,116	-	-	1,116
-	-	-	-	-	-
-	-	1,768	8	-	1,760
346	224	81,091	569	998	79,524
-	-	1,689	-	-	1,689
-	-	652	-	-	652
346	224	83,432	569	998	81,865

* סווג מחדש.

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות רבית, למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה באור 12.ב.2.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות רבית.
- (5) צוברים הכנסות רבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 137 מיליון ש"ח (30.9.16 - 117 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) כולל הלוואות לדיוור בסך 3 מיליון ש"ח (30.9.16 - 5 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽⁴⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

חובות לא פגומים - מידע נוסף		30 בספטמבר 2016			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בעייתיים ⁽²⁾			לא בעייתיים
		סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	
3	2	3,807	58	27	3,722
1	1	4,442	30	13	4,399
16	-	7,257	15	18	7,224
58	22	23,305	439	404	22,462
78	25	38,811	542	462	37,807
*159	*141	21,388	10	(6)158	21,220
39	33	17,954	83	209	17,662
276	199	78,153	635	829	76,689
-	-	806	-	-	806
-	-	653	-	-	653
276	199	79,612	635	829	78,148
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי					
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
שירותים פיננסיים					
מסחרי - אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
אנשים פרטיים - אחר					
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל					
בנקים בישראל					
ממשלת ישראל					
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן					
מסחרי אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים					
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
ממשלות בחו"ל					
סך הכל פעילות בחו"ל					
סך הכל ציבור					
סך הכל בנקים					
סך הכל ממשלות					
סך הכל					
276	199	78,944	643	829	77,472
-	-	2,601	-	-	2,601
-	-	653	-	-	653
276	199	82,198	643	829	80,726

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽⁴⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2016					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
6	4	3,439	66	36	3,337
6	1	4,817	30	12	4,775
1	-	7,221	2	239	6,980
61	25	22,543	380	525	21,638
74	30	38,020	478	812	36,730
*237	*150	21,741	8	(6)166	21,567
53	41	17,937	83	236	17,618
364	221	77,698	569	1,214	75,915
-	-	481	-	-	481
-	-	654	-	-	654
364	221	78,833	569	1,214	77,050
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי					
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
שרותים פיננסיים					
מסחרי - אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור					
אנשים פרטיים - אחר					
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל					
בנקים בישראל					
ממשלת ישראל					
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן					
מסחרי אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים					
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
ממשלות בחו"ל					
סך הכל פעילות בחו"ל					
סך הכל ציבור					
סך הכל בנקים					
סך הכל ממשלות					
סך הכל					

* סווג מחדש.

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות רבית, למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה באור 12.ב.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות רבית.
- (5) צוברים הכנסות רבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 127 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) כולל הלוואות לדיוור בסך 6 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

טבלה 5: סיכון אשראי - גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

הבנק עושה שימוש בחברת דירוג אשראי חיצונית (S&P)(ECAI) Standard & Poors. סוגי החשיפה לגביהם נעשה שימוש בדירוגי החברה, הינם: אגרות חוב בנוסטרו, ריבונות ובנקים. המידע מתקבל באופן ממוכן מחברת הדירוג S&P ומומר לנכסי סיכון בהתאם למיפוי הסטנדרטי (standard mapping) אשר מפורסם על ידי הפיקוח על הבנקים. בנוסף נעשה שימוש בדירוגי אשראי עבור בדיקת כשירות הבטחונות בהתאם להוראות נב"ת 203 סעיף 145.

להלן מידע בדבר חשיפות האשראי לפני הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון:

ליום 30 בספטמבר 2017									סוג החשיפה
250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)	
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	-	2,501	37,637	40,138	ריבונות
-	-	-	-	921	-	5	740	1,666	יישיות סקטור ציבורי
-	-	28	-	332	-	2,735	290	3,385	תאגידים בנקאיים
-	259	47,525	-	102	-	588	-	48,474	תאגידים
-	16	2,193	-	-	-	-	-	2,209	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	65	136	32,599	-	-	-	-	32,800	קמעונאות ליחידים
-	49	52	7,185	-	-	-	-	7,286	עסקים קטנים
-	69	707	7,192	5,208	9,891	-	-	23,067	בגין משכנתאות לדיור
855	159	2,174	-	-	-	-	615	3,803	נכסים אחרים
855	617	52,815	46,976	6,563	9,891	5,829	39,282	162,828	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016									סוג החשיפה
250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)	
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	79	-	2,261	33,918	36,258	ריבונות
-	-	-	-	1,231	-	9	442	1,682	יישיות סקטור ציבורי
-	-	37	-	1,080	-	3,107	820	5,044	תאגידים בנקאיים
-	414	50,558	-	44	-	-	-	51,016	תאגידים
-	16	2,432	-	-	-	-	-	2,448	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	82	155	30,754	-	-	-	-	30,991	קמעונאות ליחידים
-	58	37	7,114	-	-	-	-	7,209	עסקים קטנים
-	58	773	6,899	4,563	9,657	-	-	21,950	בגין משכנתאות לדיור
820	176	2,022	-	-	-	-	646	3,664	נכסים אחרים
820	804	56,014	44,767	6,997	9,657	5,377	35,826	160,262	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016									סוג החשיפה
250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)	
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	78	-	1,961	36,839	38,878	ריבונות
-	-	1	-	1,265	-	8	758	2,032	יישיות סקטור ציבורי
-	-	34	-	1,084	-	2,798	901	4,817	תאגידים בנקאיים
-	349	49,273	-	95	-	-	-	49,717	תאגידים
-	16	2,454	-	-	-	-	-	2,470	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	96	110	30,743	-	-	-	-	30,949	קמעונאות ליחידים
-	57	40	7,166	-	-	-	-	7,263	עסקים קטנים
-	54	737	7,015	4,797	9,685	-	-	22,288	בגין משכנתאות לדיור
789	169	2,348	-	-	-	-	634	3,940	נכסים אחרים
789	741	54,997	44,924	7,319	9,685	4,767	39,132	162,354	סך הכל

חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון

ליום 30 בספטמבר 2017									סוג החשיפה
חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)									
250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	-	2,501	40,435	42,936	ריבונות
--	-	-	-	919	-	5	740	1,664	יישיות סקטור ציבורי
--	-	28	-	343	-	2,734	290	3,395	תאגידים בנקאיים
-	253	39,251	-	102	-	588	-	40,194	תאגידים
-	16	2,136	-	-	-	-	-	2,152	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	63	79	28,873	--	-	-	-	29,015	קמעונאות ליחידים
-	44	45	6,245	-	-	-	-	6,334	עסקים קטנים
-	69	707	7,189	5,208	9,891	--	-	23,064	בגין משכנתאות לדיור
855	159	2,174	-	-	-	-	615	3,803	נכסים אחרים
855	604	44,420	42,307	6,572	9,891	5,828	42,080	152,557	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016									סוג החשיפה
חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)									
250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	79	-	2,261	36,913	39,253	ריבונות
-	-	-	-	871	-	9	442	1,322	יישיות סקטור ציבורי
-	-	37	-	1,095	-	3,108	820	5,060	תאגידים בנקאיים
-	413	41,422	-	44	-	-	-	41,879	תאגידים
-	16	2,363	-	-	-	-	-	2,379	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	80	97	27,116	-	-	-	-	27,293	קמעונאות ליחידים
-	55	31	6,139	-	-	-	-	6,225	עסקים קטנים
-	58	773	6,899	4,563	9,657	-	-	21,950	בגין משכנתאות לדיור
820	176	2,022	-	-	-	-	646	3,664	נכסים אחרים
820	798	46,745	40,154	6,652	9,657	5,378	38,821	149,025	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016									סוג החשיפה
חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)									
250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	78	-	1,961	39,875	41,914	ריבונות
-	-	1	-	904	-	8	758	1,671	יישיות סקטור ציבורי
-	-	34	-	1,098	-	2,895	901	4,928	תאגידים בנקאיים
-	346	40,265	-	95	-	-	-	40,706	תאגידים
-	16	2,387	-	-	-	-	-	2,403	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	94	56	27,115	-	-	-	-	27,265	קמעונאות ליחידים
-	52	33	6,195	-	-	-	-	6,280	עסקים קטנים
-	54	737	7,015	4,797	9,685	-	-	22,288	בגין משכנתאות לדיור
789	169	2,348	-	-	-	-	634	3,940	נכסים אחרים
789	731	45,861	40,325	6,972	9,685	4,864	42,168	151,395	סך הכל

טבלה 7: הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאשרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים. להרחבה בנושא מדיניות ניהול הפחתת סיכון אשראי ראה הדיווח השנתי.

התפלגות החשיפה לפי סוג החשיפה וכיסויי ביטחון פיננסי כשיר:

ליום 30 בספטמבר 2017						
סוג החשיפה	חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר	יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות
ריבונות	40,138	-	-	2,798	-	42,936
יישויות סקטור ציבורי	1,666	-	-	15	17	1,664
תאגידים בנקאיים	3,385	-	-	10	-	3,395
תאגידים	48,474	20	-	-	8,260	40,194
בביטחון נדל"ן מסחרי	2,209	-	-	-	57	2,152
קמעונאות ליחידים	32,800	2,799	-	-	986	29,015
עסקים קטנים	7,286	4	-	-	948	6,334
בגין משכנתאות לדיור	23,067	-	-	-	3	23,064
נכסים אחרים	3,803	-	-	-	-	3,803
סך הכל	162,828	2,823	-	2,823	10,271	152,557

ליום 30 בספטמבר 2016						
סוג החשיפה	חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר	יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות
ריבונות	36,258	-	-	2,995	-	39,253
יישויות סקטור ציבורי	1,682	351	-	18	27	1,322
תאגידים בנקאיים	5,044	-	-	16	-	5,060
תאגידים	51,016	27	-	-	9,110	41,879
בביטחון נדל"ן מסחרי	2,448	-	-	-	69	2,379
קמעונאות ליחידים	30,991	2,648	-	-	1,050	27,293
עסקים קטנים	7,209	3	-	-	981	6,225
בגין משכנתאות לדיור	21,950	-	-	-	-	21,950
נכסים אחרים	3,664	-	-	-	-	3,664
סך הכל	160,262	3,029	-	3,029	11,237	149,025

ליום 31 בדצמבר 2016						
סוג החשיפה	חשיפה לאחר הפרשה פרטנית (בגין חוב פגום)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר	יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות
ריבונות	38,878	-	-	3,036	-	41,914
יישויות סקטור ציבורי	2,032	351	-	17	27	1,671
תאגידים בנקאיים	4,817	-	-	111	-	4,928
תאגידים	49,717	122	-	-	8,889	40,706
בביטחון נדל"ן מסחרי	2,470	-	-	-	67	2,403
קמעונאות ליחידים	30,949	2,688	-	-	996	27,265
עסקים קטנים	7,263	3	-	-	980	6,280
בגין משכנתאות לדיור	22,288	-	-	-	-	22,288
נכסים אחרים	3,940	-	-	-	-	3,940
סך הכל	162,354	3,164	-	3,164	10,959	151,395

טבלה 8: גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק מתבטא בפעילות בנגזרים. להרחבה בנושא ניהול סיכון אשראי צד נגדי ראה הדיווח השנתי.

חשיפות שקשורות לסיכון אשראי שמקורן בנגזרים

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
			שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים:
		במיליוני ש"ח	
23	22	22	חוזי רבית שקל-מדד
224	243	215	חוזי רבית אחר
406	368	492	חוזי מטבע חוץ
361	248	237	חוזים בגין מניות
-	1	2	חוזי סחורות ואחרים
1,014	882	968	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים
939	950	1,202	חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית
(400)	(396)	(499)	הטבת קיזוז
1,553	1,436	1,671	חשיפת אשראי נוכחית לאחר קיזוז
(650)	(624)	(716)	בטחון שמוחזק
903	812	955	חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

עסקאות בנגזרי אשראי שיוצרות חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי

סוג נגזר	תיק בנקאי ליום 30 בספטמבר 2017	תיק בנקאי ליום 30 בספטמבר 2016	תיק בנקאי ליום 31 בדצמבר 2016
			סכום ערך נקוב
			במיליוני ש"ח
נגזרי אשראי	35	38	38

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה. החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה. חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2016			30 בספטמבר 2017			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
						AA- עד AAA
1,045	100	945	614	103	511	A- עד A+
1,175	14	1,161	1,213	35	1,178	BBB- עד BBB+
219	14	205	52	10	42	B- עד BB+
64	-	64	62	-	62	ללא דירוג
63	8	55	5	4	1	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
2,566	136	2,430	1,946	152	1,794	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 30 בספטמבר 2017 ב-257 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 322 מיליון ש"ח).

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר רובה ככולה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

בנוסף הקבוצה מנהלת את החשיפות לחלק מהצדדים הנגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים המצמצמים באופן משמעותי את הסיכון להכנסות ולהון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של מוסדות אלו.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (94%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 32% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-113 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-85% מדורגות בדיורג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כשלוש שנים. בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-1.4 מיליארד ש"ח בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 30 בספטמבר 2017, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,616 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

טבלה 9: איגוח - גילוי בגישה הסטנדרטית

חשיפות איגוח

הבנק משקיע בניירות ערך מגובי משכנתא (RMBS), שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב. פעילות זו נועדה לגיון ההשקעה בתיק הנוסטרו במט"ח ולחיזוק כרית הנזילות במט"ח.

טבלה 10: סיכון שוק- גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטנדרטית

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה וסיכון מחיר מניות.

סיכוי השוק הנוצרים כתוצאה מהפעילות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר מוגדרים במסמך המדיניות ונקבעה לגביהם מסגרת תיאבון סיכון. להלן מקורות הסיכון העיקריים:

החשיפה בבסיס - סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת באופן שוטף בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים הצמודים למטבע חוץ.

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

החשיפה בריבית - סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשיריו חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.

סיכון הריבית לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוי הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333). ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

בחישוב השווי ההוגן החשבונאי נעשה שימוש בעקומי היוון אשר מביאים בחשבון את מרווחי האשראי. בחישוב החשיפה הכלכלית, נעשה שימוש בעקומי היוון המייצגים את מחירי הכסף של הבנק (מחירי העברה).

סיכוי אופציות - סיכוי אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות, לרבות סטיות התקן.

להרחבה בנושא ניהול סיכון שוק ראה הדיווח השנתי.

דרישות ההון בגין סיכוי שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל בחרה הקבוצה ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוי שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוי ריבית, סיכוי אופציות, סיכון מניות והסיכון הספציפי בתחומי המסחר בלבד ועל סיכוי מטבע על כלל הפעילות בקבוצה. ההון הנדרש לעניין זה ביום 30 בספטמבר 2017 היה 64 מיליון ש"ח, מתוך זה 46 מיליון ש"ח בגין סיכוי ריבית, 11 מיליון ש"ח בגין סיכוי שער חליפין, ו-7 מיליון ש"ח בגין אופציות על מט"ח.

31 בדצמבר 2016			30 בספטמבר 2016			30 בספטמבר 2017			
סך הכל	בגין סיכון כללי	בגין סיכון ספציפי	סך הכל	בגין סיכון כללי	בגין סיכון ספציפי	סך הכל	בגין סיכון כללי	בגין סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
									דרישות ההון בגין:
37	36	1	51	42	9	46	41	5	סיכון ריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
13	13	-	20	20	-	11	11	-	סיכון שער חליפין של מט"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אופציות על ריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אופציות על מניות
10	10	-	9	9	-	7	7	-	אופציות על מט"ח
									סך הכל דרישות הון בגין
60	59	1	80	71	9	64	59	5	סיכוי שוק*

*חישוב דרישות הון בגין סיכון שוק נעשה לפי הוראת נב"ת 208 לפי דרישת הון של 8%.

במסגרת נדבך 2 מוקצה הון נוסף בגין סיכוי שוק.

הערך בסיכון VAR

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכונים שוק כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 5% מסך כל ההון, לפי אופק של 21 ימים בשיטה ההיסטורית.

ערך ה-VAR ההיסטורי של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2017 עמד על כ-82 מיליון ש"ח. משקלו של ה-VAR ביחס לסך כל ההון ליום 30 בספטמבר 2017 עומד על כ-1%.

בחינת Back Testing

הבנק פועל בהתמדה לשיפור איכות החיזוי של מודל ה-VAR ההיסטורי באמצעות בחינה שוטפת של ה-Back Testing. בחינת ה-Back Testing של מודל ה-VAR ההיסטורי מראה כי בשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 נרשמו ארבעה מקרים בהם ההפסד התיאורטי היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה, כמפורט להלן:

מועד	גודל הפער במיליוני ש"ח
26.09.2017	21
29.08.2017	9
14.12.2016	8
10.11.2016	4

מספר המקרים עומד בקריטריונים שהוגדרו על ידי ועדת באזל.

החשיפה בבסיס בפועל

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפעיל. ההון הפעיל מוגדר כהון העצמי האחרון הידוע וממנו מנכים בעיקר נכסים לא כספיים, נכסים קבועים והשקעות בחברות בנות.

להלן נתוני חשיפת הבסיס כאחוז מההון הפעיל ברמת הקבוצה, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

תקרת החשיפה המאושרת כ-% מההון הפעיל	תשעת החודשים שהסתיימו ב-30.09.17				מט"ל לא צמוד
	ממוצע	מקסימום	מינימום	סוף תקופה באחוזים	
אין					מט"ל צמוד מדד
(30)-60	14.6	18.4	7.3	7.3	מט"ח וצמוד מט"ח
(10)-10	1.7	3.3	0.2	1.3	

הערה: השיעורים השליליים מבטאים עודף התחייבויות על נכסים כאחוז מההון הפעיל.

בתקופה הנסקרת עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה בבסיס שאושרו על ידי הדירקטוריון.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 30 בספטמבר 2017 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אירז	דולר	אחוז שינוי בשער החליפין
4	(6)	ירידה של 5%
9	(13)	ירידה של 10%
(2)	5	עלייה של 5%
(2)	11	עלייה של 10%

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס ורבית) וכן כשירות ללקוחותיו, בהם מהוות האופציות (לרבות מסלולי הברירה) תחום בעל מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. להרחבה בנושא ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים ראה הדיווח השנתי.

חדרי עסקאות

חדרי העסקאות בבנק מיועדים לפעילויות שונות ומגוונות בתחום שוקי ההון ומטבע החוץ. חדר העסקאות במט"ח סוחר במגוון גדול של מכשירים פיננסיים, והינו אחד מחדרי העסקאות הפעילים במערכת הבנקאית גם בתחום המכשירים הנגזרים, לרבות עשיית שוק במטבעות ובאג"ח מדינה. בין היתר פועל הבנק גם בתחום המעו"ף בבורסה לניירות ערך. החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן ברבית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברבית. להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
		עסקאות גידור:
		חוזי רבית
2,943	2,707	
241	207	חוזי מטבע חוץ
		עסקאות ALM ואחרות:
		חוזי רבית
15,521	13,692	
67,171	69,232	חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)
63,020	48,580	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
148,896	134,418	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

טבלה 12: סיכון תפעולי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. ביום 9 באפריל 2017 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 355 – "ניהול המשכיות עסקית". התיקונים להוראה נועדו לחדד היבטים הנוגעים למקרים של שיבושים תפעוליים משמעותיים, לרבות שביתה ואפשרות לשיבוש תפעולי משמעותי בכל המערכת הבנקאית. בכלל זה הדגיש התיקון גם את חשיבות השמירה על תפקודן התקין של מערכות תשלומים וסליקה, המשך אספקת שירותים בנקאיים לציבור, וכן שמירה על מוניטין, רווחיות, ועל המפקידים והמחזיקים בניירות ערך של התאגיד הבנקאי. להרחבה בנושא הסיכון התפעולי ראה הדיווח השנתי.

סיכון משפטי – מידע נוסף

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנב"ת מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים. להרחבה בנושא זה ראה הדיווח השנתי.

סיכון ציות

סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות. סיכון זה כולל סיכון התנהלות (Conduct Risk), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. בשנת 2016 הוחל בביצוע סקר תשתיות מקיף בנושאי הציות השונים והכולל מעבר להוראות כאמור בהוראה 308, גם את ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ני"ע. הסקרים בעניין ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ני"ע הסתיימו והוצגו בפני הנהלת הבנק והדירקטוריון. הסקר בתחום הוראות הציות שאינן בתחומים האמורים לעיל, הסתיים ברבעון שלישי 2017 ויוצג להנהלה ולדירקטוריון במהלך הרבעון הרביעי 2017. להרחבה בנושא סיכון ציות ראה הדיווח השנתי.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין. על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים של הפיקוח על הבנקים ועוד.

ביום 6 במרס 2017 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411 אשר יכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2018. להרחבה בנושא זה ראה הדיווח השנתי.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. להרחבה בנושא זה ראה הדיווח השנתי.

סיכון אסטרטגי

הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכונים מתפתחים מובילים מהותיים

לא היו תוספות או גרועות בסיכונים מתפתחים מובילים מהותיים לעומת הדיווח השנתי. להרחבה בנושא ראה הדיווח השנתי.

טבלה 3: גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

ההשקעה במניות ובמכשירים המשקפים סיכון מנייתי, נועדה לשפר את פיזור הסיכונים ואת גיוון מקורות ההכנסה לטווח הבינוני-ארוך של ההון הפנוי. ההשקעה מתבצעת ככלל במניות מחלקות דיבידנד, הנסחרות במדד ת"א 125, בקרנות השקעה פרטיות ובמדדי מניות מובילים בשוקי ההון בארה"ב ובאירופה, וזאת תוך בדיקת נאותות כדאיות ההשקעה טרם הרכישה.

בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון עבור פעילות במניות. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות ענפיות. מערכת המדידה משמשת לצורך ניהול ובקרת התיק הן בשקלים והן במטבע חוץ. הטיפול החשבונאי במניות בתיק הזמין למכירה מבוצע באופן בו העלות נרשמת בספרים לפי שער רכישת המניה, כאשר השער נעשה בשוטרף מול שער השוק המתקבל מהבורסה. הפער בין העלות לבין שער השוק העדכני נזקף לרווח הכולל. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים האשראי ולסיכונים שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכון מניות בתיק למסחר ולהלימות ההון הרגולטורית בגין סיכון אשראי בתיק הבנקאי.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

31 בדצמבר 2016		30 בספטמבר 2016		30 בספטמבר 2017		
דרישות ההון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן במיליוני ש"ח	דרישות ההון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן במיליוני ש"ח	דרישות ההון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן במיליוני ש"ח	
-	3	-	-	-	5	השקעות המסווגות בתיק למסחר
30	(7)(6)175	33	(5)(4)196	27	157 ⁽³⁾⁽²⁾	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
30	178	33	196	27	162	סך הכל השקעות במניות

(1) דרישות ההון חושבו לרבעון הנוכחי לפי 12.79%, 12.71% ל-30 בספטמבר 2016 ו-12.75% ל-31 בדצמבר 2016.

(2) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 97 מיליון ש"ח.

(3) כולל השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך של 109 מיליון ש"ח.

(4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 117 מיליון ש"ח ושטריו הון צמיתים בסך של 4 מיליון ש"ח.

(5) כולל השקעות במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך של 133 מיליון ש"ח.

(6) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 111 מיליון ש"ח ושטריו הון צמיתים בסך של 4 מיליון ש"ח.

(7) כולל השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך של 123 מיליון ש"ח.

בנוסף, במסגרת יישום הנדבך השני של באזל, הקבוצה מקצה הון נוסף, במידת הצורך.

טבלה 14: סיכון ריבית בתיק הבנקאי

- סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידים או אף התזרימים עצמם משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורתו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות:
- סיכון תמחור מחדש הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית קבועה) ובמועדי תמחור מחדש (בריבית משתנה) של נכסים התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
 - סיכון עקום התשואה הנובע מתזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה המשפיעות באופן שלילי על רווחי התאגיד הבנקאי או על השווי הכלכלי.
 - סיכון בסיס הריבית הנובע ממתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש.
 - סיכון אופציות הנובע משינוי עיתוי או בהיקף תזרים המזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק.
- להרחבה בנושא ניהול סיכונים ריבית ראה הדיווח השנתי.

מידע כמותי

כימות החשיפה בתיק הבנקאי משולבת בחישוב מודל VaR, וכן במבחני הקיצון, ונועד להגביר את שקיפות סיכון הריבית בבנק הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר.

הבנק מודד ומעריך את רגישות התיק הבנקאי לשינויים בריבית בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא סיכון הריבית. המדידה נעשית הן ברמת מגזר הצמדה והן ברמת פעילות בודדת, ומודדת באופן שוטף את השפעת שינוי מקבילי בלתי צפוי בעקום הריבית בשיעור של 100 נקודות בסיס על השווי הכלכלי. להלן רגישות התיק הבנקאי לשינויים אלה:

השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

31 בדצמבר 2016		30 בספטמבר 2017		
% המגבלה	% החשיפה בפועל	% המגבלה	% החשיפה בפועל	
(3.50)	(1.04)	(3.50)	(0.37)	מט"ו לא צמוד
(3.50)	(1.55)	(3.50)	(1.51)	מט"ו צמוד מדד
(2.00)	(0.50)	(2.00)	(0.80)	מט"ח וצמוד מט"ח

עיקר השינוי בנתוני החשיפה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2016 נובע מהקטנת החשיפה וממעבר להיוון תזרימים באמצעות עקום מחירי הכסף של הבנק.

עלייה מקבילה של 1% בעקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לקיטון של כ-210 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי. ירידה מקבילה של 1% בעקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לגידול של כ-258 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי כמפורט להלן:

רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית בחתך התיק הבנקאי והתיק למסחר:

30 בספטמבר 2017		
שינוי בשווי כלכלי		תרחיש
עלייה 1%	ירידה 1%	
במיליוני ש"ח		תזוזה ברבית לא צמודה:
(1)	24	בקבוצת הבנק
(29)	52	בתיק הבנקאי
28	(28)	בתיק למסחר
		תזוזה ברבית צמודה למדד:
(118)	138	בקבוצת הבנק
(119)	139	בתיק הבנקאי
1	(1)	בתיק למסחר
		תזוזה ברבית במט"ח:
(43)	46	בקבוצת הבנק
(62)	67	בתיק הבנקאי
19	(21)	בתיק למסחר

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשובים:

להלן פריטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

ליום 30 בספטמבר 2017					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
125,195	612	2,600	9,196	11,956	100,831
63,682	3,569	6,139	26,766	217	26,991
120,073	1,169	2,999	14,742	11,487	89,676
63,650	2,962	5,758	21,147	465	33,318
5,154	50	(18)	73	221	4,828

במיליוני ש"ח

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים⁽³⁾
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 30 בספטמבר 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי*	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
121,360	994	2,256	12,195	12,874	93,041
60,653	4,518	5,306	27,367	383	23,079
115,341	1,286	3,573	17,341	11,943	81,198
60,832	4,162	4,051	22,036	674	29,909
5,840	64	(62)	185	640	5,013

במיליוני ש"ח

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים⁽³⁾
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
122,857	869	2,207	10,518	12,801	96,462
63,169	4,083	8,018	28,987	375	21,706
118,398	1,314	4,724	17,066	11,802	83,492
63,209	3,603	5,569	22,299	603	31,135
4,419	35	(68)	140	771	3,541

במיליוני ש"ח

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים⁽³⁾
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* סווג מחדש.

טבלה 15: יחס כיסוי הנזילות

סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים - לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לפגוע ברווחיות הבנק, ואף להוות סכנה ליציבותו של הבנק. להרחבה בנושא ניהול סיכון הנזילות ראה הדיווח השנתי.

נכסים נזילים ומקורות מימון

הבנק שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות הפקדת פיקדונות בבנק ישראל ובבנקים מקומיים זרים, השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמטבע חוץ אשר יאפשרו לו לעמוד בכל צרכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון ובאמצעות מדיניות של גיוס מקורות יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים הכוללים פיקדונות ציבור, גיוס אג"ח ושטרי הון. הנכסים הנזילים העיקריים של הבנק על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 הינם פיקדונות בבנק ישראל, אג"ח מדינת ישראל בשקלים ובמטבע חוץ ואג"ח ממשלות זרות ו/או בערבותן במטבע חוץ. עיקר הנכסים הנזילים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2017 ב-42.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-43.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמו ב-33.2 מיליארד ש"ח, ו-9.6 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2017, עומד על 135.1%, בהשוואה ל-136.8% ב-31 בדצמבר 2016.

מקורות המימון העיקריים - מידע נוסף

מקורות המימון העיקריים של הבנק כוללים את פיקדונות הציבור לטווח הקצר, הבינוני והארוך, זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך מתן דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן ארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים. פקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמו ב-108,394 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 2.4%.

חוב לטווח ארוך

חוב לטווח ארוך מוגדר כחוב לתקופה של יותר משנה אחת. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הם חלק ממקורות המימון של הבנק לטווח ארוך. לתאריך 30 בספטמבר 2017 הסתכמו אגרות החוב וכתבי התחייבות הנדחים של הבנק ב-5,230 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-5,801 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. ביום 8 בפברואר 2017 וביום 27 בספטמבר 2017, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ בהנפקה פרטית ובהנפקה ציבורית, בהתאמה, כתבי התחייבות נדחים (סדרות כב' ו-כג', בהתאמה), בעלי מנגנון לספיגת הפסדים (coco), בעג. של 50 מיליון ש"ח ו-302 מיליון ש"ח, בהתאמה, בתמורה לסך של 52 מיליון ש"ח ו-302 מיליון ש"ח, בהתאמה. תמורת הנפקות בגין כתבי התחייבות הנדחים הופקדה בבנק. כתבי התחייבות נדחים אלו עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. כתבי התחייבות הנדחים, כוללים מנגנון לספיגת הפסדים, במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי התחייבות הנדחים. במידה שתבוצע בעתיד מחיקה מלאה או חלקית של כתבי התחייבות הנדחים, אזי במידה שיחזור ויעלה יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק מעל ליחס ההון המזערי שנקבע לבנק על ידי המפקח על הבנקים, הבנק יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא עד ליום 26 ביוני 2031 (ביחס לסדרה כב') או עד ליום 1 באוקטובר 2032 (ביחס לסדרה כג'). לבנק יש אפשרות בכל סדרה לבצע פדיון מוקדם אחד בלבד כ-5 שנים לאחר מועד ההנפקה המקורי. במידה ולא יבוצע פדיון מוקדם על ידי הבנק, יעודכן שיעור הרבית השנתית בגובה ההפרש בין שיעור רבית העוגן באותו המועד לעומת שיעור רבית העוגן במועד ההנפקה המקורי של כתבי התחייבות הנדחים.

יחס כיסוי הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR):

- הוראת ניהול בנקאי תקין מבוססת על המלצות ועדת באזל. הוראה זו כוללת שורת הנחיות למדידה ע"פ קריטריונים אחידים, את סיכון הנזילות בכל בנק, במערכת הבנקאית. יחס כיסוי הנזילות (LCR) הינו תקן שנועד לשפר את עמידות פרופיל הסיכון של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר באמצעות דרישה שתאגיד בנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה HQLA

- (High Quality Liquid Assets), לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות וזאת כדי לענות על צרכי נזילות בתרחיש קיצון הנמשך 30 ימים קלנדריים.
- התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.
 - היחס מונהג החל מ-1 באפריל 2015, כאשר הדרישה המזערית נקבעה על יחס כיסוי נזילות כולל יחס כיסוי נזילות במט"ח של 60% שגדל באופן הדרגתי ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך.
 - יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:
 - (א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),
 - (ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.
 - היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים. יחס כיסוי הנזילות הממוצע לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 עומד על 122% במאוחד ו-124% בבנק. קיימת תנועתיות מסוימת בין הימים במהלך הרבעון, ותחלופה בין שקלים למטבע חוץ, בעיקר בגין פעילות בנגזרים.
 - יחס הכיסוי הגבוה נשען כאמור על החזקת תיק נכסים ("כרית נזילות") מפוזר ואיכותי אשר במטבע ישראלי מושקע בעיקר בפיקדונות בבנק ישראל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל ובמטבע חוץ בעיקר באג"ח של ממשלות או בערבותן וכן על מגוון מקורות מימון יציבים ולטווחי זמן שונים. סיווג הנכסים, הפיקדונות, המסגרות והביטחונות השונים וכן השימוש במקדמיים, מבוצע כפי שנקבע בהוראה 221. על פיקדונות מגופים פיננסיים ועסקיים שמועד פירעונם עד חודש, חלים על פי ההוראה מקדמי יציאה גבוהים ולכן הם תורמים תרומה גבוהה יחסית לתזרים היוצא. נגזרים יוצרים תזרים נכנס גבוה ותזרים יוצא גבוה, אך תרומתם נטו בסך המטבעות נמוכה, הבנק אינו מחשיב בנכסים הנזילים ביטחונות שהוא נדרש להפקיד בגין פעילות זו.
 - במהלך תקופת הדיווח עמד הבנק במגבלות הרגולציה, וכן בוצעו פעולות לעמידה ביחסי כיסוי גבוהים מהנדרש על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 221.
- להלן פרוט רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע :

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017		
סך ערך לא משוקלל (ממוצע) במיליוני ש"ח	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) במיליוני ש"ח	
33,578		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
4,303	61,334	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים
1,065	21,302	מזה: פיקדונות יציבים
2,802	25,495	פיקדונות פחות יציבים
436	14,537	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
30,936	40,392	מימון סיטונאי בלתי מובטח
30,888	40,344	מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
48	48	חובות לא מובטחים
13,481	33,615	דרישות נזילות נוספות
10,865	10,865	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
2,616	22,750	קווי אשראי ונזילות
71	72	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
273	7,502	מחויבויות מימון מותנות אחרות
49,064		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
	864	תזרימי מזומנים נכנסים
-	864	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
9,948	13,108	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
11,674	15,643	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
21,622	29,615	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
33,578		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
27,442		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
122%		יחס כיסוי נזילות

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2016			
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)		
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
29,485		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA) סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה	
4,283	60,046	תזרימי מזומנים יוצאים פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים מזה: פיקדונות יציבים פיקדונות פחות יציבים פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221) מימון סיטונאי בלתי מובטח מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) חובות לא מובטחים דרישות נזילות נוספות מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות קווי אשראי ונזילות מחויבויות מימון חוזיות אחרות מחויבויות מימון מותנות אחרות סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	
999	19,979	תזרימי מזומנים נכסים הלואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר) תזרימים נכסים מחשיפות הנפרעות כסדרן תזרימי מזומנים נכסים אחרים סך הכל תזרימי מזומנים נכסים	
2,856	25,798		
428	14,269		
28,890	38,522		
28,884	38,515		
7	7		
15,514	34,743		
12,744	12,744		
2,769	21,998		
13	15		
275	7,912		
48,975			
-	677		
8,193	11,969		
13,614	17,742		
21,808	30,387		
29,485		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
27,168		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	
109%		יחס כיסוי נזילות	

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 בדצמבר 2016			
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)		
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
32,533		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA) סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה	
4,414	61,115	תזרימי מזומנים יוצאים פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים מזה: פיקדונות יציבים פיקדונות פחות יציבים פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221) מימון סיטונאי בלתי מובטח מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) חובות לא מובטחים דרישות נזילות נוספות מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות קווי אשראי ונזילות מחויבויות מימון חוזיות אחרות מחויבויות מימון מותנות אחרות סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	
1,010	20,199	תזרימי מזומנים נכסים הלואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר) תזרימים נכסים מחשיפות הנפרעות כסדרן תזרימי מזומנים נכסים אחרים סך הכל תזרימי מזומנים נכסים	
2,979	26,764		
425	14,152		
30,498	40,879		
30,399	40,781		
99	99		
16,126	36,768		
13,316	13,316		
2,810	23,452		
126	127		
296	7,994		
51,459			
-	434		
10,853	14,794		
14,072	17,974		
24,925	33,201		
32,533		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
26,535		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	
123%		יחס כיסוי נזילות	

לשלושת החודשים שנסתיימו			
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 30 בספטמבר	
2016	2016	2017	
באחוזים			
123%	109%	122%	א. בנתוני המאוחד* יחס כיסוי הנזילות
120%	108%	124%	ב. בנתוני הבנק** יחס כיסוי הנזילות
352%	406%	323%	ג. חברות בת משמעותיות** בנק אוצר החייל בע"מ יחס כיסוי הנזילות
270%	283%	199%	בנק מסד בע"מ יחס כיסוי הנזילות
80%	80%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים***

* עד ליום 1 בינואר 2017 במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות על בסיס מאוחד מחושב במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

** במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

*** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים גדל באופן הדרגתי מ-60% ביום 1 באפריל 2015, ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% החל מיום 1 בינואר 2017.

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (במיליוני ש"ח) - מידע נוסף

ממוצע לרבעון הדוח**	יתרה לתאריך הדוח	
33,344	32,675	נכסי רמה 1
152	140	נכסי רמה 2א
82	80	נכסי רמה 2ב
33,578	32,895	סך הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2016*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
32,339	32,610	נכסי רמה 1
168	27	נכסי רמה 2א
26	15	נכסי רמה 2ב
32,533	32,652	סך הכל HQLA

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח.

** במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים על ידי מקורות חדשים ויקרים יותר או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים.

אסטרטגיית המימון – מידע נוסף

להרחבה בנושא סיכון המימון ראה הדיווח השנתי.

יתרת סך פיקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
	במיליוני ש"ח	
3,308	3,160	1
1,856	3,033	2
1,423	2,127	3

בנוסף, הבנק מנטר את הסיכון באמצעות מודל המגביל את היקפי השימושים הארוכים בשקלים ובמט"ח למרות שאלה ניתנים בריבית משתנה ו/או סיכון הריבית הגלום בהם מנוטרל באמצעות עסקאות להחלפת ריבית קבועה בריבית משתנה.

להלן נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים, ברמת הקבוצה, נכון ליום 30.09.2017 (במיליוני ש"ח) – מידע נוסף:

פיקדונות אצל צדדים נגדיים על פי נספח CSA להסכמי ISDA MASTER לברוקרים זרים	משועבדים לבנק ישראל	יתרת בטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה	יתרת בטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף	הערך במאזן	
-	-	-	-	31,515	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
650	161	27	18	1,689	פיקדונות בבנקים מסחריים
162	-	82	219	10,590	סך הכל ניירות-ערך
813	161	109	237	43,794	סך הכל

להלן נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים, ברמת הקבוצה, נכון ליום 31.12.2016 (במיליוני ש"ח):

פיקדונות אצל צדדים נגדיים על פי נספח CSA להסכמי ISDA MASTER לברוקרים זרים	משועבדים לבנק ישראל	יתרת בטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה	יתרת בטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף	הערך במאזן	
-	-	-	-	27,226	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
742	117	17	18	1,924	פיקדונות בבנקים מסחריים
177	-	51	229	15,776	סך הכל ניירות-ערך
919	117	68	247	44,927	סך הכל

הערה: בנוסף לסכומים המופיעים בטבלה לעיל, לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות מסלקת יורוקליר וכבטוחה לקו אשראי בסך של 40 מיליון דולר (או בסכום גבוה יותר שהוסכם/יוסכם מעת לעת עם הבנק במקרים חריגים שלא יעלה על 200 מיליון דולר), שהעמיד/יעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, יצר הבנק שיעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך המופקדים ביורוקליר להבטחת מסגרת הפעילות.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה בדוח לשנת 2016 נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

לדיון בגורמי הסיכון ראה דוח הסיכונים לשנת 2016.

להלן השינויים שחלו ברמת גורמי הסיכון במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2017:

- סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים - רמת הסיכון ירדה מ"קטנה-בינונית" ל"קטנה", לאור הקיטון המתמשך בריכוזיות הלווים וקבוצות הלווים.

- סיכון תפעולי - רמת הסיכון עלתה מ"קטנה בינונית" ל"בינונית", לאור התגברות סיכוני הסייבר בכללותם לצד הרחבת פעילות הקבוצה בדיגיטל.

בנצי אדירי
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

ארית איזקטון
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור דוח הסיכונים המפורט באינטרנט: 14 בנובמבר, 2017

<p>ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.</p>	<p>ABC</p>
<p>FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.</p>	
<p>LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.</p> <p>LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).</p>	
<p>Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.</p>	
<p>CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.</p> <p>CLS - Continuous Linked Settlement - הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.</p>	
<p>Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.</p>	
<p>EMIR - European Market Infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.</p>	
<p>FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).</p>	
<p>FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).</p>	
<p>GNMA - Ginnie Mae - חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).</p>	
<p>Greeks - מדדים למדידת רגישות שווי אופציה לשינויים בגורמי סיכון כגון: שער הספוט (דלתא וגמא), ריבית (רו), תנודתיות (ווגא) וכו'.</p>	
<p>Value at Risk - VaR - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>	
<p>איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת איגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגום מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).</p>	<p>א</p>
<p>אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - אגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הרבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.</p>	
<p>אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - אגרות חוב שתשלומי הרבית והקרן בגין מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.</p>	
<p>אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.</p>	

אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.

אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

ב **באזל 2 / באזל 3** - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.

ג **גידור** - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.

ה **הון עצמי רובד 1** - הון על בסיס מתמשך - going concern capital.

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי הון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשובים ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).

הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך הלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.

הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:

1. הלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;
2. הלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
3. הלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
4. הלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.

הלוואת בלון/בולט - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הרבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הרבית משולמת בסוף התקופה.

הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

הסכמי csa - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכונים האשראי בפעילות זאת, על ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי מההון בשיעור הרבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתגאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעור ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של הנהלה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.

חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בניסיונות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאיו החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (FORWARD) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.

חוזה עתידי (FUTURE) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT).

חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.

חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מינוף - מוגדר כמדדת ההון (המונה) מחולקת במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.

נושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה (Probability of Default) PD - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מ **מדד הרפינדל** - מדד לריכוזיות בענפים במשק, המהווה גם אינדיקטור מקובל לרמת התחרותיות בהם.

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרת הבנק באמצעות קביעת הרבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר.

מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים.

מק"מ - מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בניכיון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא רבית.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הרבית של האיגרת.

נ **נגזר אשראי** - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר והערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיוויו החשיפה לשינויים בשווי ההון של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי ASK-I BID, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

נכסי רמה 1 - הנכסים הנזילים ביותר - כוללים מטבעות ושטרי כסף, רזרבות בבנק המרכזי וני"ע סחירים של מדינות, בנקים מרכזיים וכיו"ב, עם משקל סיכון 0% על פי הוראת נב"ת 203, ומקבלים מקדם הסתמכות של 100% ובכפוף לתנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 221.

נכסי רמה 2 - נכסים נזילים ביותר אך פחות איכותיים מרמה 1 - כוללים ני"ע סחירים של ריבונות, בנקים מרכזיים, ישויות סקטור ציבורי בנקים רב צדדיים לפיתוח, עם משקל סיכון 20% על פי הוראת נב"ת 203, ואג"ח קונצרנים בדירוג גבוה ושאינם של מוסד פיננסי וכיו"ב, ומקבלים מקדם הסתמכות של 85% ובכפוף לתנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 221.

נכסי רמה 3 - נכסים נזילים אחרים - מכשירי חוב קונצרנים אחרים בדירוג גבוה ושאינם של מוסד פיננסי, ומקבלים מקדם הסתמכות של 50% ובכפוף לתנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 221.

ס **סיכון אשראי** - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווה, כמוגדר להלן:
סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

(1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות;

אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פירעונה;

(2) עסקת חליפין ברבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;

(3) הסכם מסוג Future rate agreement IX Forward rate agreement.

- 4 רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:
עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימוש וקיימות דרישות להתאמה יומית של ה"מרג'ין";
יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)1 לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.
סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.
3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת ביטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.
4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:
- א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.
- ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון רבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הרבית במטבעות השונים.

סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי רבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע

- ערבויות להבטחת אשראי** - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:
1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
 2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
 3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.
 4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ	פח"ק - פיקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:
	<p>1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.</p> <p>2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.</p> <p>3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאריך בנקאי.</p> <p>4. הפיקדון אינו צמוד.</p>
	<p>פיקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא רבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים ברבית בנק ישראל.</p>
	<p>פיקדונות לזמן קצוב - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.</p>
	<p>פיקדונות לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.</p>
ק	<p>קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.</p> <p>קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.</p>
	<p>קיבולת הסיכון - האופן בו נקבע תיאבון הסיכון. תיאבון הסיכון נקבע תוך התחשבות בקיבולת הסיכון של התאגיד הבנקאי, דהיינו הסיכון המירבי שהתאגיד הבנקאי יהיה מסוגל לספוג תחת אילוצים שונים (כגון: מקורות הון ונדילות, דרישות רגולטוריות וכדומה). על התאגיד הבנקאי לוודא כי תיאבון הסיכון שנקבע אינו חורג מקיבולת הסיכון גם בהתקיים תרחישי קיצון.</p> <p>קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.</p>
ר	<p>רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.</p> <p>רבית בנק ישראל - רבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.</p> <p>רבית פריים - רבית הנקבעת בכל בנק על בסיס רבית בנק ישראל.</p>
ש	<p>שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <p>רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;</p> <p>רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;</p> <p>רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.</p>
	<p>שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p>
	<p>שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p>
	<p>שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.</p>
	<p>שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון הלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.</p>
	<p>שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.</p>
	<p>שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.</p>

שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

- (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות לכרטיסי אשראי.
- (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.
- (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.
- (4) מתן שירותי תקשורת לחברות לכרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידי הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.

ת תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) - התהליך נועד להבטיח כי התאגידי הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידי הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכניהם.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורביית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רבית שנתית אפקטיבית.
